

SANANPOLVII DA SANOI

AARO MENSONEN

© 2017 Aaro Mensonen da Karjalan Kielen Seura ry

Tuottai Pertti Lampi

Taittai da kannen kuva: Armi Jaloniemi

ISBN 978 - 952 - 5790 – 68 - 9

SANANPOLVII DA SANOI

AARO MENSÖNEN

ALGUSANAT

Karjalazeh kanzanperideheh kuuluajat sananparret ollah sananpolvii da paginanparzii, kudamis on ainos midätah mielehpainuvua, muvvoldah lujennuttu da kristallizoinuttu, puaksuh kuvainnollistu kannanottoloi, kudamat ollah luovua kielenkäyttö. Voibi sanuo, sto sananparzis ollah tavalline ristikanzu ugodittu nuaglan kandah sanellessah eloksen menos, tavois, luonnonilmivöis da ennustehis dai ristikanzois da uskomuksis.

Täs kirjases kiännökset karjalas-suomeh ollah vabuamuodozii, ei ainos sanas-sanah. Sananpolvet on kerätty karjalankielen eri murrehaluvehil da kohendeltu livvinkarjalakse.

Jovensuus keviäl 2018
Aaro Mensonen

Käytettyi lähtielöi ezimerkikse:

- Karjalankielen sanakirja Suomalais-ugrilainen seura
- Rahvahan kandeleh E.V.Ahtia
- Salmin murteen sanakirja Pekka Pohjanvalo
- Karjalankielen lyhyt fraseologinen sanakirja V.P.Fedotova
- Karjalazet sananpolvet da sananpiät V.G.Makarov

ALKUSANAT

Karjalaisten kansanperinteeseen kuuluvat sananparret ovat sananlaskuja ja puheenparsia, joissa aina on jotakin mieleenpainuvaa, muodoltaan vakiintunutta ja kiteytynyttä, usein kuvainnollisia kannanottoja, jotka edustavat luovaa kielenkäyttöä.

Voi sanoa, että sananparsissa ovat tavalliset ihmiset osuneet naulan kantaan sanellessaan elämänmenosta, tavoista, luonnoilmiöistä ja ennustuksista sekä ihmisistä ja uskomuksista. Tässä kirjasessa käännökset karjalasta suomeksi ovat vapaamuotoisia, eivät aina sanasta-sanaan. Sananlaskut on koottu karjalankielen eri murrealueilta ja muokattu livvinkarjalaksi.

-Agu ei kyly, tervu da viinu
auta, sit periy haudu. Jos
sauna, terva eikä viina
auta, sitten perii hauta.

-Aigane griba viluu
toivottau. Aikainen tatti
tietää kylmää säätä.

-Aigane lindu jo n'okkua
puhistuau, myöhäzet vasta
siibyziä rävähytelläh. Ai-
kainen lintu jo nokkaansa
puhdistaa, myöhäiset vasta
räpyttelevät siipiään.

-Aigu huavat parandau.
Aika parantaa haavat.

-Aigu menöy arvellessa,
päivy piädy kiännellessä.
Aika menee arvellessa,
päivä päätä käännellessä.

-Aigu ni kedä ei vuota.
Aika ei odota ketään.

-Aigu on d'engua.
Aika on rahaa.

-Aigu on mennyh da azie
proidinnuh. Aika on
mennyt ja asia mennyt ohi.

-Aigu tavarán kaupiččou.
Aika tavarán kaupitsee.

-Ajjal aigua, ruoskal
hebuo. Ajalla aikaa,
ruoskalla hevosta.

-Aijattomal huuhtal siga
kärziä pistelöy. Leskivaimoa
ahdistelevat kaikki.

-Ainoz on neidine miehel
menemizilleh, melliččy
varrastamizilleh. Neito on
aina menossa naimisiin,
mylly varastamaisillaan. (sp.)

-Akatoi elos on päčitöi
perrti. Vaimoton elämä
on uuniton tupa.

-Akku kuolou, štanis n'ybly
pakkuu. Vaimo kuolee,
housun nappi putoaa.

-Aldoloil gu lumet roih,
sit roih leibyvuozii. Kun
lumet ovat aaltojen muo-
toisia, tulee leipävuosi.

-Algu ruavon kaunistau,
lopus passibo seizou.
Alku aina hankalaa,
lopussa kiitos seisoo.

-Andajan käzi väzyy, ga
ottajan ei väzy. Antajan
käsi väsyy mutta ottajan ei.

-Andajan käzi väzyy,
ottajan ei väzy. Antajan
käsi väsyy, ottajan ei väsy.

-Auttajan käzi väsyy, vai
ottajan ei väzy. Auttajan
käsi väsyy mutta ottajan ei

-Bohatal ikkunas i räppänäs
tuulou, a köyhäl i ostutkat
tuulel viey. Rikkaalla tuulee
ikkunasta ja räppänästä,
mutta köyhältä vie loputkin.

-Bohattu voičet peittiä, a köy-

hytty ei peitä. Rikkautta voi
piilotella mutta köyhyyttä ei.

-Buabo gu tulou gostikse
ni kai multihirret liikahtau
talois, muga on kallis
buabo. Kun kätilö tulee
vieraaksi niin perustahir-
retkin liikkuvat talossa,
niin on kallis kätilö.

-Čiganas čottu, a mustas
harakas d'engat. Mus-
talaisesta lasku, mutta
mustasta harakasta rahat.

-Čiioravuo ei pie ambuo,
se on mečänizändän oravu.
Liito-oravaa ei pidä ampua,
se on metsänisännän orava.
(harvinaisen suojelua)

-Čomah vuateheh hos
tervaskannon pugizit, ga
hyvä rodies. Kauniiseen
vuateeseen vaikka tervaskan-

D

non pukisit, niin hyvä tulisi.

-Čubi ei ole kengy,
ruočči ei ole mužikku.
Lapikas ei ole kenkä,
ruotsalainen ei ole mies.

-Čubihiiiri on žiivattoin
hiiiri, ei pie tappua. Pääs-
täinen on kotieläinten
hiiiri, ei pidä tappaa.

-Dorogal olet ga dorog-
gua kyzy. Tiellä olet
mutta tietä kysy. (sp)

-Duumaiče hos nedäli, ga
ei anneta medalii, hyvin
gu ruat vie ordanan suat.
Mieti vaikka viikko, mutta ei
anneta mitalia, hyvin jos teet
työn, saat kunniamerkin.

-Eči ruadoh rapsakko a
ei kižah kapsakko. Etsi
rapsakka työntekijä, älä
leikkisää kisailijaa.

-Edehpäi lykkiät, jällespäi
keriät. Eteenpäi lykkäät,
jäljestäpäin keräät.

-Ei anneta kegälehty
sammuttua synnyinmuan
aijas kyls, da pertin päčis;
sanotah sit menöy ozrat
kegälehpäikse. Ei anneta
synnyinmaan aikaan sam-
muttaa kekälettä saunan eikä
tuvan uunista; sanotaan,
että ohra kekälöityy. (no-
kisienen tuhoama tähkä)

-Ei auta atkal jarmankoil.
Ei auta itku markkinoilla.

-Ei čomal rošal voidu
syvvä, taboi kois tarvítah.
Ei kauneudella voita syödä,
kotona tarvítahan tapoja.

-Ei čomal rožal voidu
syvvä. Ei kauniilla kas-
voilla voita syödä. (pelkkä
kauneus ei tuo onnea)

-Ei hyviä tiijä gu mado pihah
tulou. Käärmeen pihaan
ilmestyminen ei tiedä hyvää.

-Ei hyviä vačan tävvel. Ei
hyvää vatsan täydeltä.

-Ei hyvän iel rindiet viere. Ei
hyvän edellä rinteet viere.

-Ei hyväs iele harakku
hačata. Harakka ei
räkätä hyvän edellä.

-Ei itku hiäs auta, paha mieli
murehes. Ei itku auta hädäs-
sä, paha mieli murheessa.

-Ei jää terveh sieni kat-
kuamatta, eigo kypsy marju
keriämättä. Ei jää pilaan-
tumaton sieni keräämättä,
eikä kypsä marjakaan.

-Ei kahtu hyviä, luvata
da täyttiä. Ei kahta
hyvää, luvata ja täyttiä.

Ei kai langat pirdah käi. Eivät
kaikki langat käy pirtaan. (sp.)

-Ei kaikkie sua väil
voittua, pidäy viizahuol.
Ei kaikke voi voimalla
voittaa, pitää olla järkeä.

-Ei kačota lahjuhevon
hambahah. Ei katsota
lahjahevosen hampaisiin. (sp)

Ei kai kuldu mi losniu. Ei
kaikki ole kultaa mikä kiiltää.

-Ei kai kyynälet kobrah
puutu. Eivät kaikki
kyyneleet tule esiin. (sl.)

-Ei karjalane suolukalua
lykkiä kuaričendan
täh. Ei karjalainen heitä
suolakalaa hajun vuoksi.

-Ei koiru kodijoukkuo hauku.
Ei koira kotiväkeä hauku.

-Ei kukoi käskien pajata.
Ei kukko käskien laula.

-Ei kulkku kuitta juokse,
mieli mustitta mezittä,
kieli keitinpiiruazitta, syväin
rasvoitta radžaja. Ei kurkku
maksutta juokse, mieli mus-
titta mesittä, kieli keitinpiira-
koitta, syväin rasvoitta tirise.

Ei kuolies kumppanie,

kadonuos kazua. Ei
kuolleesta kumppania,
kadonneesta kansaa.

-Ei kuukse kalan kudio,
nedälikse neijen svuad'boi.
Ei kuuksi kalan kutua,
viikoksi neidon häitä.

-Ei kuurnehen papin täh
kelloloi hallata. Ei kuuron
papin takia kelloja halkaista.

-Ei kylvö kyl'pätä, kazvo
gu ei kaunistuttane. Ei
kylvö tee kylläiseksi,
ellei kasvu kaunistuta.

Ei kyzyi yöksy dorogal.
Ei kysyjä tieltä eksy.

-Ei kyzyndäs oččah iškietä.
Ei kysyjää päähän lyödä.
(kysyvä ei tieltä eksy)

-Ei lihoil liikata, luuloil
luisketah. Ei lihoilla
liikuta, luilla luisketaan.

-Ei lopu unet muaten, eigä
ruavot tehen. Ei lopu unet
nukkuen, eikä työt tehen.

-Ei mene kezä vesittä,
eigä talvi pakkasitta.

-Ei muga pahua piädy,
agu ei pahua mielädy. Ei
niin huonoa päätä, kun
ei pahaa mieltä.

-Ei ni ken ole seppy
roinduissah. Ei kukaan
ole seppä syntyä myöten.

-Ei ni kukoi käskys laula. Ei
kukkokaan käskystä laula.

-Ei ni vil'u päiväs kasva. Ei
viljakaan päivässä kasva.

-Ei nimi miesty riko, gu
ei vai mies nimie. Ei
nimi miestä pahenna, kun
vain ei mies nimeä.

-Ei kai langat pirdah
käi. Eivät kaikki langat
käy pirtaan. (sp.)

-Ei kai kuldu mi losniu. Ei
kaikki ole kultaa mikä kiiltää.

-Ei kunnivon kukko laula.
Ei kunnian kukko laula. (sp.)

-Ei kuolies kumppanie,
kadonuos kanzua. Ei
kuolleesta kumppania,
kadonneesta kansaa. (sl.)

-Ei kyzyi yökzy dorogal.

Ei kysyjä tieltä eksy.

-Ei lempi langie, eigä vorssa viere. Ei lempi lankea, eikä kaunis kaadu. (vanhasta) (sp.)

-Ei maksa mahti eigä kannata rahti. Ei maksa mahti eikä kannata rahti. (sp)

-Ei ne leibäzet tulla hihil. Ei ne leivät tule leikiten. (kaskettaessa)

-Ei ole igä illas eigo piä sillas. Ei ole ikä illassa eikä pää sillassa.

-Ei ole kalua piättömiä, eigo lihua luuttomua. Ei ole päätöntä kalaa, eikä luutonta lihaa.

-Ei ole karun karvoih kaččomistu, midä karun karvan alle löydyy. Ei ole karun karvaan katsomista, mitähän karun karvan alta löytyy.

-Ei ole kiirehty kivel, eigo huoldu huhmarel. Ei ole kiirettä kivellä, eikä huolta huhmarella. (sananelästä)

-Ei ole kirjan suuruosta, eigä puhien paljouvesta.

Ei ole kirjan suuruudesta eikä puheen määrästä. (ei se määrä vaan laatu)

-Ei ole kynnel kygenijää, jallan piäl piäsijää. Ei ole kynnelle kykenijää, jalan päälle pääsijää. (sp.)

-Ei ole lapses ruadajua, eigä tyhjäs työn tegijää. Ei ole lapsesta työläiseksi, eikä tyhjäntoimittajasta tekijäksi.

-Ei ole maguannal rikastunuttu. Ei ole maakaamisella rikastunutta.

-Ei ole mostu pahua, kedä ei kiitetä, eigo mostu hyviä kedä ei moitita. Ei ole pahaa, jota ei kiitetä, eikä hyvää, jota ei moitita. (sl.)

-Ei ole muga n'algy gu näyttäy, eigo muga kyllä gu ei kelbua. Ei ole niin nälkä kuin näyttää, eikä niin kylläistä ettei kelpaisi. (sl.)

-Ei ole n'ero selläs kannettavu, n'ero vie iččiedäh kandau. Ei ole nero selässä kannettava, nero vielä itseään kantaa. (viisas menesty omilla avuillaan)

-Ei ole oza ostamoine, Pykky tiel löydämöine. Ei voi onnea ostaat, lykkyä tieltä löytää.

-Ei ole puudu linnun istumattomua, ristikanzua igävättömiä. Ei ole puuta, jossa lintu ei olisi istunut, eikä ihmistä, jolla ei olisi ollut ikävä.

-Ei ole riähkättömiä ristikanzua, eigö puudu linnun istumattomua. Ei ole synnitöntä ihmistä, eikä puuta, jossa lintu ei olisi istunut.

-Ei ole suojoa sijoja eigä tyynydy valgamua. Ei ole suojaista sijaa eikä tyyntä valkamaa.

-Ei ole suruh sordunuttu, eigo abieh alendunuttu. Ei ole suruun sortunutta, ekä apeuteen alentunutta.

-Ei ole tottu ni sidiekse. Ei ole vähänkään totta.

-Ei ole tuohes tuldu, eigo tervakses telua. Ei ole tuohessa tulta, eikä tervaksessa telaa.

-Ei ole urai kielastai, urai on uskoi. Ei ole hullu valehtelija vaan uskoja.

-Ei ole vigua, kui on kujol ligua. Ei ole vikaa kuin on kujalla likaa. (sp)

-Ei ole yksipuolistu pahua, eigä yksipuolistu hyviä. Ei ole yksipuolista paahaa eikä hyvää.

-Ei pelot höštietty kazva. Ei pelot lannatta kasva.

-Ei pie jättiä huondekseh sah, kudaman voibi ruadua ehtäl, sidä voibi kuajiekseh kačkerah agu ei ni sua huondeksel. Ei pidä jättää aamuun asti, minkä voi tehdä illalla, sitä voi katua katkerasti jos ei saakaan aamulla.

-Ei pie kaččuo akkoin itkuh, eigo hevon higeh. Ei pidä katsoa naisten itkuun, eikä hevosen hikeen.

-Ei pie kaikkie väillä voittua, vai pidäy viisahuol. Kaikkeaa ei voi voimalla voittaa, pitää käyttää järkeä.

-Ei pohjaspäi pinuo purreta. Ei pinoa pureta pohjasta käsin.

-Ei sanois sildua tule, puudu

sih tarvítah. Ei sanoista tule
siltaa, siihen tarvitaan puuta.

-Ei savuo ilmai tuldu. Ei
savua ilman tulta.-Ei siga
sobolie sua, kaži kuničua.

-Ei siga sobolie sua, kaži ku-
nicua. Ei sika soopelia saa,
eikä kissa näätää. (millainen
isä, sellainen poikakin, sl.)

-Ei sigua säkis osteta. Ei
sikaa säkissä osteta.

-Ei sormukset kirbuo. Voi
tehdä likaisempiakin töitä.

-Ei sua merdy kirvehel
täyttiä. Ei voi täyttää
merta kirveellä.

-Ei sua nukkuo, gu ei ole
ukkuo. Ei voi nukkuo,
kun ei ole ukkoa.

-Ei sua tuulen vastah
puhuo, eigo mieron
vastah huastua. Ei voi
tuulta vastaan puhaltaa, eikä
kansaa vastaan puhua.

-Ei tervazes puus viršilöi
rodei da syväinpuus, se pidäy
pindupuus olla. Ei tervai-
sesta ja sydänpuusta tule

koreja, pitää olla pintapuuta.

-Ei tule elo eččimättä,
kala jallan kastamatta. Ei
tule rikkaus etsimättä,
kala jalan kastamatta.

-Ei tule talvi suuritta suvitta,
kezä pitkittä pohjasitta. Ei
tule talvi suuritta suvitta,
kesä pitkittä pohjoistuulitta.-

-Ei vahnu vijatta kuole,
akku lemmon ambumatta.
Ei vanha vaivatta kuole,
nainen lemmon ampumatta.

-Ei viattomas piäs veri
vuvva. Ei viattomasta
päästä veri vuoda.

-Ei vierii kivi kiidzimet sua.
Vierivä kivi ei sammaloidu.

-Ei voinu yhty mužik-
kua igävöi. Ei sota
yhtä miestä kaipaa.

-Ei yhtel aizal sua regie vediä.
Ei yhdellä aisalla voi rekeä
vetää. (toinen on laiska)

-Eigä ole omua armahembua,
eigä kuldua kaunehembua.
Ei ole omaa armahempaa,
eikä kultaa kauniimpaa.

-Eihäi kai pellot pihah
synnytä. Eiväthän kaikki
pellost pihaan mahdu.

-Eihäi kauppu elätä ku ei
voitto elättänne. Eihän kaup-
pa elätä, jos ei tuo voittoa.

-Eihäi se ole gu randukivi,
val'ittavu. Häntä ei voi vaih-
taa toiseen. (aviopuolisosta)

-Eihäi syöndän ker eletä,
hyvän rahvan ker eletäh.
Eihän ruualla elä, hyvien
ihmisten kanssa elää. (sp)

-Eletty valgei, elämätöi
mustu. Eletty valkea, elämä-
tön musta. (et tiedä tulevasta)

-Elo syndyy peittoh, köyhys
ei synny. Rikkauden voi
peittää, köyhyyttä ei voi.

-Elotoi on nerotoi. Huonosti
pärjäävältä puuttuu taitoa.

-Elot endizet kuluu,
rahat suavut raugenou.
Entiset ansiot kuluu,
saadut rahat raukeavat.

-Elä suul suurende, gu
et kunnos kygene. Älä
suulla suurente kun

et kynnelle kykene.

-Eläy kurgi, eläy kargi, eläy
harmua harakku. Elää
kurki, elää kärki, elää
harmaa harakka. (sp.)

-Emändy taloin har-
diedu pidäy. Emäntä
pitää taloa pystyssä.

-En jää reis ni raččas,
piässen vai ga menen. En
jääd reestä enkä ratsulta,
pääsen vain niin menen.

-Endizen pahan tiijät, uuttu
hyviä et tiijä. Entisen pahan
tiedät, uutta hyvää et tiedä.

-Enne Jumalan siä azettuu,
enne gu paha ristikanzu
rauhottuu. Ennen Jumalan
ilma asettuu ennenkuin
paha ihminen rauhoittuu.

-Ennen vahnas, sigoin
pahnas. Ennen vanhaan,
porsaan pahnaan.

-Enzimäset emänpiän, toiset
Spuassanpiän, suurin joukko
suurennu pruazniekkannu,
a poslednoit Pokrovannu.
Ensimmäiset emänpäivänä,
toiset Spuassanpyhänä,

suurin määrä suurena pyhänä
ja viimeiset Pokrovana.
(pääskyselä lähtevät syksyllä
lämpimiin maihin)

-Et anna hyväzil ga annat
pahazil. Et anna hyvällä,
mutta annat pahalla.

-Et kergie ni nähtä gu
igä proidii. Et ehdi edes
nähdä, kun ikä menee.

-Et kohenda vähästy ga ruat
äijängi. Et korjaa vähäistä
mutta teet töitä enemmänkin.

-Et očas piäliči mene. Et ot-
san yli mene. (äly hoi, älä jätä)

-Et ole suuri suandal, suuri
olet piendäl. Et ole suuri saa-
misilla, olet suuri säästämällä.

-Et sie ole ylen muigie, ei
sinuu ole hentustua huigei.
Et sinä ole kovin hapan, ei
ole häpeä sinua heilastaa.

-Gora neron tuou.
Hätä keinon keksii.

-Gostan syönnil ei talo
keyhy, se enembän hyödy.
Vieraan syönnillä ei talo
köyhdy, se enemmän hyötty.

-Gu et malta riičcie, älä
ni ombelemah tartu. Jos
et osaa purkaa, älä rupea
ompelemaankaan.

-Gu jouččenet madalal
lennetäh, kezä lähäl.
Joutsenten lentäessä
matalalla on kesä lähellä.

-Gu kuulet kullin iänen,
älä mene järven jial. Kun
kuulet kuovin äänen, älä
mene järven jäälle.

-Gu liemeh palat, ga mai-
dohgi puhut. Kun liemen
syödessä poltat suusi, myös
maitoa juodessa puhallat.

-Gu on huvvehtu äijy, sit
roih hyvä leibyvuosi. Kun
on paljon kauraa, niin
tulee hyvä leipävuosi

-Gu puu kallenduu tulou
toizel puolel lyly. Kun
puu kallistuu, tulee
toiselle puolelle lyly.

-Gu vai stolal hämähäkki lais
heittynnöh, ga sit tulou ve-
rekset sanomat. Jos hämähäk-
ki laskeutuu katosta pöydälle,
niin tulossa on uutisia.

-Haittannu on hago vezil,
tiel on köyhy rikkahal.
Haittana on hako vesillä,
köyhä on tiellä rikkaalle.

-Hambahattomal lapsel ei
pie suudu andua, hambahat
lähtöy. Hampaatonta

lasta ei pidä suudella,
hampaat lähtevät. (herkästi
silloin kun niitä on)

-Harakku pihal škočciu,
kedä gost'ua tulloh.
Harakka hyppii pihalla,
tuleekohan vieraita.

-Harjan pyryt purguzina,
harjan pakkaset pahimat,
ukon koiran ulvottau, akan
lehmän ammuttau, hebozen
varzan vaččah kylmäy.
Harjan pyryt purkusina,
harjan pakkaset pahimmat,
ukon koiran ulvottaa, akan
lehmän ammuttaa, hevosen
varsan vatsan kylmettää.
(helmi-maaliskuuhun
sattuva pyrykausi)

-Haugi kuolou a hambahat
jättäy mual. Hauki kuolee,
mutta hampaat jättää
maalle. (riitapukarin kuoltua
jälkeläiset jatkavat riitelyä)

-Hebo hiessä hirnuu,
val'ahat kodih kuuluu.
Hevonen hiessä hirnuu,
valjahat kotiin kuuluvat.
(pyssyllä ammunta)

-Hebo on suuri ga länget
vie suurembat. Hevonen

on suuri mutta länget vielä suuremmat. (rikkaalla on suuret puheet ja huolet)

-Helly ristikanzu itköy terväh, pehmei on vačču. Herkkä ihminen itkee herkästi, on helläluonteinen.

-Herkkyy mieli, herkkyy vačču, terväh pöplästyy. Herkkä mieli, herkkä sydän, heti säikkyy.

-Hibju karhistuu vanhaten. Iho tulee karheaksi vanhana.

-Higikoivu on hyvä riidie. Hieskoivu on hyvä riipiä. (haude ruuaksi karjalle)

-Higikoivus ei vastua otettu. Hieskoivusta ei otettu vastan tarpeita.

-Higisty mužikkua älä laske rinnal. Hikistä miestä älä laske rinnalle.

-Hiihtäi hiijen suau, riihen puiju lämbimän. Hiihtäjä saa hiiden, riihen puija lämpimän. (sp.)

-Hil'lane kirkkien tabuau. Hiljainen tavoittaa nopean.

-Hil'azeh hyvä tulou, verkkazeh vie parembi. Hiljaa hyvä tulee, verkkaisesti vielä parempi.

-Hillo enzymäsekse kypsensä. Lakka kypsyy ensimmäiseksi.

-Hivuo et malttane ga et ni n'itā. Jos et osaa hioa, niin et myöskään niitä.

-Hobju tukkua čomendau da mieldy kohendau. Hopea tukkaa kaunistaa ja älyä lisää.

-Hos dorogal torguiče, ga riävyz älä jä. Kaupitse vaikka tiellä, mutta joukosta älä jää. (on yritettävä elää muiden lailla vaikka varat eivät riittäisikään)

-Hos nagrúa hohottannet ga vie toiči i itket. Vaikka nauraa haluttaisi niin vielä joskus itketkin.

-Hos ollen näl'lemmäl, olen ehki väl'lemmäl. Vaikka elän vaatimattomasti, olen edes vapaampi.

-Hos tervaskanduo vestä, dai se valguou. Vaikka veistäisit tervaskantoa,

sekin tulee vaaleammaksi.

-Hot ei parandane ga ei ni pahenda. Jos ei lääke paranna niin ei se pahennakaan.

-Hot kagrani ga tuomani. Vaikka kaurainen, niin tuomiseni.

-Huigiedu rožat halgielou. Häpeästä kasvot halkeilevat.

-Humal mielen ottau, Jumal andau. Humala ottaa tolkun, Jumala antaa.

-Humalniekan kel älä rubie väčkämäh. Humalaisen kanssa älä ala väitellä.

-Humalniekkua vai unis nähnet, sit terväh vihmu roih. Kun näet unessa humalaisen, niin kohta alkaa sataa.

-Huabazel hallol lämmitetäh, tulou valgiembat villat. Haapapuulla lämmitetäessä tulee valkeampi savu. (riihen lämmitykseen on haapapuu paras)

-Huoli ristikanzan syöy, ruoste ravvan. Huoli syö ihmisen, ruoste raudan.

-Huondeksen kodvaine kullan kallis. Aamun hetki kullan kallis.

-Huono ovi, suuri lovi. Huono ovi, suuri lovi.

-Hurai korvu humizou, pahua sanomua tuv vah. Kun vasen korva humisee, tuodaan huonoja uutisia.

-Hurua korvu gu šumiū, ga sit tret't'uijah. Kun vasen korva kohisee, niin sinusta juoruillaan. (uskomus)

-Huulet ei hambahie kata. Huulet ei hampaita kata. (velkaisesta ihmisestä)

-Hyvii päivii et lähte pagoh. Hyviä päiviä et pakene.

-Hyviä ečit, paha iče tulou. Hyvää etsit, paha tulee itse.

-Hyvä elos vanhangi nuorendau. Hyvä elämä nuorentaa vanhankin.

-Hyvä izändy rein kezäl valmistau, d'elegän talvel. Hyvä isäntä valmistaa reen kesällä, kärryt talvella.

-Hyvä kello loitos kuuluu,
paha vie loitommakse
kalkattau. Hyvä kello
kauas kuuluu, paha vielä
kauemmaksi kalkattaa.

-Hyvä lapsi oksendau,
paha lapsi paskandau.
Hyvä lapsi oksentaa,
paha lapsi paskantaa.

-Hyvä mieli ruavon ruadau,
paha mieli aijan viettäy.
Hyvä mieli työn tekee,
paha mieli aikaa kuluttaa.

-Hyvä mieleh juhtuu,
paha ni lähte ei. Hyvä
tulee mieleen, paha ei
edes lähde mielestä.

-Hyvä n'evvo on kuldua
kallehemi. Hyvä neuvo
on kultaa kalliimpi.

-Hyvä on hyväl ajua, vai
on vaigei vall'astua. Hyvä
on hyvällä ajaa, vaan on
vaikea valjastaa.

-Hyvä on lämmin vah-
nan luuloil. Lämpö on
hyväksi vanhan luille.

-Hyvä on sanottu sana,
sanomatoi vie parempi.

Hyvä on sanottu sana,
sanomaton vielä parempi.

-Hyvä on turkki tuulisiäl, ei
tie pahuu ni pakkasel. Hyvä
on turkki tuulisäällä, ei tee
paha pakkasellakaan.

-Hyvä on tyyni tyttölapsi,
rohkie on uros parempi.
Hyvä on tyyni tyttölapsi,
rohkea poika on parempi.

-Hyvä pagin vačan lämmitti.
Hyvä puhe lämmitti mieltä.

-Hyvä sana liian mieleh juoh-
tuu, paha ni lähte ei. Hyvä
sana tulee liian usein mieleen,
paha ei edes lähde pois. (sp.)

-Hyväs kannos hyvät i vezat
kasvau. Hyvässä kannossa
hyvät vesatkin kasvavat.

-Hyvästi jägiä, tiijustakkua
meijän kiägiä. Hyvästi jää-
kää, tiijustakaa meidän ripaa.

-Hyvät hylgii, huonot
pyrgii. Hyvät hylkivät,
huonot pyrkivät.

-Hädä n'eron tuou.
Hätä neron keksii.
(hätä keinot keksii)

-Hädä yksin ei tule.
Hätä ei tule yksin.

-Hänen paginois ni padah
pandavua ei ole. Hänen
puheistaan ei ole edes
pataan pantavaa.

-Härkimel taivahah nostetah.
Härkkimellä taivaaseen
nostetaan. (kehutaan liikaa)

-Iččeh suuttunuttu, luuh
juuttunuttu ei ole ni kedä. It-
seensä suuttunutta ja luuhun
juuttunutta ei ole ketään.

-Iče gu kačot dai Jumal
kaččou. Kun itse katsot,
niin Jumalakin katsoo.
(tee asiat itse)

-Iče minä pajatan, silmät
vetty vajattau. Itse minä
laulan, silmät valuvat vettä.

-Igä elä, igä opastu.
Oppia ikä kaikki.

-Igä pitky gu ilman randu.
Ikä pitkä kuin taivaanranta.

-Ihmine vanhenou,
vaivat nuorenou. Kun
ihminen vanhenee niin
vaivat nuorenevät.

-Il'Panpäivän aigua har-
mua hebo ei aijan tagan
nävy. Iljanpäivän aikaan ei
harmaa hevonen näy aidan
takaa. (päivät lyhenevät)

-Il'Panpäivy on igäh vihmu
libo poudu. Iljanpäivänä on
aina sadetta tai poutaa. (sp.)

-Il'Panpäiväs harmua
hebo ei aijan tagua nävy.
Profeetta Eliaan muisto-
päivästä lähtien ei harmaa
hevonen näy aidan takaa.

-Il'Panpäiväs kyhläs pello,
tuli perttih. Iljanpäivästä
kuhilas pelloilta, valo tupaan.

-Il'Panpäiväs sai čakat
sigenöy, peräspäi puolenou.
Juhannukseen asti hyttysset
lisääntyvät, sitten vähenevät.

-Ilonnu kägi mečas,
perhehes pieni lapsi. Ilona
on käki metsässä, per-
heessä pieni lapsi. (sp.)

-Iškennöh mieli ga istoi rin-
nal, käskennöh vačču ga i pa-
ne käzi kagl'al. Iskenee mieli,
niin istu rinnalle, käskenee
vatsa niin pane käsi kaulalle.

-Istupas rinnal, emmegö
sobis hinnal. Istuhan
rinnalle, sovitaan hinnasta.

-Itke hil'l'azeh a nagra
ku kaikin kuultas. Itke
itseksesi mutta naura niin,
että kaikki kuulevat.

-Itkenet ga itke, ei n'aba
rebie. Jos itket niin
itke, ei napa katkea.

-Itkien emos suat, mua-
nitellen vierahas. Itkien
äidiltä saat, houkutellen
vieraalta. (sp.)

-Itku pitkäs ilos, pieru
kauvoin nagrannas.
Itku pitkästä ilosta, pieru
kauan naurannasta.

-Izändiä myö koiru
haukkuu, emändiä myö

lehmy lypsäy. Isäntää myöten
koira haukkuu, emännän
mukaan lehmä lypsää.

-Izätöi lapsi ei ole armotoi,
emätöi on armotoi. Isätön
lapsi ei ole orpo, äiditön on.

-Iänetöi on joukos viisahin.
Hiljainen on joukon viisain.

-Jalgu sie, toine tiä-huolita,
huolita. Jalka siellä, toinen
täällä-kiirehdi, kiirehdi.

-Jallan sydäindy muah on
moine riähky, kai muaemä
ristahes halgielou, akoil vie
etengi. Akoil ei pidäs mattie
panna, anna ei muaemä
luku. Jalan hakkaaminen
maahan on sellainen
synti, että maaemo halkeaa
ristiinsä, varsinkin jos sen
tekee naisihminen. Naisten

J

ei pitäisi kiroilla jottei maamän mieli järkkyisi. (naista kunnioitettiin ja käytös piti olla esimerkillinen)
 -Jo on viijez vezi vuassannu. Asia on mutkistunut.

-Joga linduzel on kubu iččehpäi. Joka linnulla on kupu iseään päin. (jokainen katsoo omaa etuaan)

-Joga muamo omii lapsiidah armastau, hos kui pahat oldas. Jokainen äiti rakastaa lapsiaan, vaikka kuinka pahat olisivat.

-Joga siäl on pierendy mieleh. Joka säällä on hauska piereskellä.

-Joga syyttä suuttuu, palveliittu paranou. Joka syyttä suuttuu se pyytämättä leppy.

-Jogahine omua kodua kattau. Jokainen katsoo omaa etuaan.

-Jogahine tervuau omua venetty, vierastu ei. Jokainen tervaa omaa venettä, ei vierasta.

-Jouččenen kynäs lumi, hanhen varbahas hallu.

Joutsenen kynästä lumi, hanhen varpaasta halla.

-Jumal vallan andau, karu kuhkuttau da ristikanzu ruadau. Jumala antaa vallan, pahus houkuttelee ja ihminen tekee.

-Jumalan käskemättäh ni tukkane piäs ei liiku. Ilman Jumalan tahtoa ei hiuskaan liiku päästä.

-Joudai pappi vazat ristiy. Joutava pappi vasat ristii.

-Jäiččy pidäy munie hot perze revikkäh. Muna pitää munia vaikka takapuoli repeäsi.

-Jälgie gu et voi peittä, ga ni varrasta älä. Jos et voi peittää jälkiäsi, älä varasta.

-Jällekkäh kulletah gu Oskolan počit. Peräkkäin kulkevat kuin Oskolan siat.

-Jällespäi on ven'alan'e viisas. Venäläinen on jälkiviisas.

-Kabalo lapsen kasvattau,
ysky ylendäy. Kapalo
kasvattaa lapsen, syli ylentää.

-Kabelo joga sijan
opittelou. Köyhähkö
joka paikan koittelee.

-Kačo eis da tagua, älä
kaččuos magua. Katso
edestä ja takaa, älä
katsoessasi nuku.(sp.)

-Kaglavu hebo on
vägevy. Paksukaulainen
hevonen on vahva.

-Kagru hil'lembä kasvau
ozrua. Kaura kasvaa
hitaammin kuin ohra.

-Kagrua gu unis näit, riidu
roihi mitahto. Kun näet
kauraa unessa, tietää se riitaa.

-Kahtu rakastu ei pie kieltä
yhteh menemäs. Kahta

rakastunutta ei pidä kieltää
menemästä naimisiin.

-Kahtu seivästy hyviä ei
aidah panna vastai. Kahta
hyvää seivästä ei aitaan
panna vastakkain.

-Kahvikupit kalajaa, lapset
n'ällä n'äräjää. Kahvikupit
kalajaa, lapset nälässä narisee.

-Kai on kadal nähnyh,
koitelluh kovaozan.
Kaikki on katala nähnyt,
koitellut kovan osan. (sp)

-Kai suudarit kengän
ommellah, harvu oigien
kaplukan luadiu. Kaikki
suutarit kengän ompelevat,
harva oikean kannan laatii.

-Kaijat on kahten jället,
yhten ni tunnu ei. Kaidat
ovat kahden jäljet, yhden
eivät tunnukaan. (joukolla
saa paljon aikaan)

-Kaikkie rugehine elättäy.
Kaikkia se ruisleipä elättää.

-Kajait lennetäh ga
vilustau. Lokit lentelevät,
tulee viileämpää.

-Kaksi valdua vazal, eläkkäh libo kuolkah. Kaksi valtaa vasalla, elää tai kuolla.

-Kaksi viitty kymmenes, n'ell'i čuppuu robehes. Kaksi viittä kymmenessä, neljä nurkkaa ropeessa.

-Kaksuozi lapsii suau gu syöy kaksišuorazii tähkii. Kaksosia syntyy, kun syö kaksihaaraisia tähkiä.

-Kala huovis, liemi ni sidä ei maksa. Kala on halpa, liemi ei maksa sitäkään.

-Kala vai bringahtannoh venehen pohjal, sit tostu suat. Jos kala hyppii veneen pohjalla, niin saat toisen kalan.

-Kalankuvun aigah kalua pyytäh. Kalankudun aikaan pyydetään kalaa.

-Kalansaalista salaillaan, lehmänannilla leveillään. (sp.)

-Kalat kiehuu karjalakse, rokka ruočikse ropottaa. Kalat kiehuu karjalaksi, rokka ruotsiksi ropottaa.

-Kalat kišatah tyynes

lahtes. Kalat kisaavat tyynessä lahdessa.

-Kalavetty gu vaččah puuttuu, kai parembin on. Kalavettä kun vatsaan saa, kaikki on hyvin.

-Kallehembi staččua roih kalpakku. Kustannukset nousevat suuremmiksi kuin tuotto.

-Kana siibilöy löyhyttelöy tuuččua vaste. Kana räpyttelee siipiään ennen tuiskua.

-Kanabro kukkii, nygöi on parahuolleh rugien kylvändö-aigu. Kanerva kukkii, nyt on parhaillaan rukiin kylvöaika.

-Kannon juures kaivettu on kaikis lujin d'engu. Kannon juuresta kaivettu on kaikkein vahvin raha. (kova työ antaa varmimman tulon)

-Kanzan kattil on sagiemi. Kansan kattila on sakeampi. (joukolla saa enemmän aikaan)

-Kanzan kuaššu on sagiemi. Kansan puuro on sakeampi.

-Kanzan venehty ei

voi tervata. Kansan
venettä ei voi tervata.

-Kapuššiekku on viinal
potaššiekku. Juoppo
puolustaa toista juoppoa.

-Kargie on kapani rokku
pedäjäisen riesan kel.
Karkea on kylmä keitto
petäjäisen kakkaran kanssa.

-Karikol nieries käybi
kudemas. Karikolla
nieriäinen käy kutemassa.

-Karun jälgilöis piälizi
menet, ga yöksyt. Jos
kuljet paholaisen jälkien yli
metsässä, niin eksyt. (jos
turhaan turmelet metsää
niin metsänhaltija kostaa)

-Kaunis koissa koriampi, ru-
ma työssä runsahambi. Kau-
nis koreampi kotona, ruma
aikaansaavampi työnteossa.

-Kaunis on kaupakse parem-
bi, tuhmu ruavon eistäjäkse.
Kaunis on kaupaksi parempi,
ruma työn edistäjäksi.

-Kaži kalal ei torguiče.
Kissa ei myy kalaa.

-Kaži kynnistelöy, tuulet
roih. Kissa teroittaa
kynsiään tuulen edellä.

-Kaži nuolou käbäliä,
gostua tulou. Kissa nuolee
kápäliään, tulee vieraita.

-Kažii myöte kurniekkua
älä työnnä. Kissan mukana
älä lähetä kalakukkoa. (sp.)

-Kažil kiža, hiirel surmu.
Kissan kisa, hiiren surma.

-Kedä enämbäl suvajjah,
sidä enämbäl paistah.
Siitä puhe mistä puute.

-Kehnu suau, čorttu roih.
Piru saa, paholainen syntyy.

-Keitä kuni kiehuu.
Keitä kunnes kiehuu.

-Kel akku, sil plokku. Ke-
nellä vaimo, sillä luunappi.

-Kel andau hengen Jumal,
sil i einehen. Kenelle
Jumala antaa hengen, sille
myös ravinnon.

-Kel eluo, sil elguo. Kenellä
on varallisuutta, sillä on älyä.

-Kel kibie, sil tirppua, kel abie, sil itkie. Kellä kipeä, sen pitää kestää, kellä apea, sen pitää itkeä. (sl.)

-Kel käis, sil i kärzäs. Kenellä kädessä, sillä kärssä. (joka pääsee ensimmäiseksi ottamaan, saa eniten,sl.)

-Kel lehmy, sil čupoi, kel ukko, sil plokku. Kenellä lehmä, sillä piirakka, kenellä ukko, sillä napsaus otsaan.

-Kel n'äbei veičči, sil hyvä akku. Kellä sopiva veitsi, sillä sopiva vaimo. (vakka kantensa valitsee)

-Kel n'äbei veičči, sil akku n'äbei. Kenellä on terävä puukko, sillä on kaunis vaimo.

-Kel on ruistu da rahua, sil ei ole ni midä pahua. Kenellä on ruista ja rahaa, sillä ei ole hätää.

-Kel on äijy huoldu, sil keyhnyä piäh tulou. Kellä on paljon huolia, sillä tulee hilsettä hiuksiin.

-Kel sellän kubaittau, se

kylyn lämittäy. Kenellä selkä kupisee, se saunan lämmittää.

-Kel selgy gubajau, se i kylyn ečči. Kenellä selkä kutisee, se etsii saunan.

-Kel äijy on, sil vie enembi pidäs. Kenellä paljon on, hänelle pitäisi vielä enemmän.

-Ken ei rua, se ei ni syö. Joka ei tee töitä, ei myöskään syö.

-Ken hiiren jäännöksen syöy, sil ei hammastu kivistä. Joka syö hiiren jättämän syömisen, sillä ei koske hammasta.

-Ken ielpäi, se piälpäigi. Rohkea rokan syö.

-Ken kezät ongi, sidä talvel n'algy čongii. Kuka kesällä onkii, se talvella näkee nälkää.

-Ken mainiččoo se kuariččoo. Kuka mainitsee, se haisee. (kuka ottaa puheeksi hän on itse syyllinen, sp.)

-Ken kuuzeh kurkottau, se kadajah karkottau. Joka kuuseen kurkottaa, se katajaan kapsahtaa.

-Ken leibäzen syöttäy, ga se i ruavon ruatattau. Kuka antaa leivän, hän myös teettää työn.

-Ken mullozii mustelou, sil silmy piäs iäre. Joka vanhoja muistelee, sitä tikulla silmään.

-Ken mullozie mustelou, sil tikku silmäh. Kuka vanhoja muistelee, sitä tikulla silmään.

-Ken on ruadoh ravei, sil on unigi magei. Kuka on työssä nopea, hänelle maistuu unikin.

-Ken on verras, se on vellas. Kenellä on villakangasta, se on velkainen.

-Ken se köyhiä tegöy, lehmätöndy lepsuttau. Kuka nyt köyhää naisi, lehmätöntä lepsuttaisi.

-Ken sienen syöy, se i mavon syöy. Sienen syöjä syö myös madon. (sienet voivat olla matoisia)

-Ken šuutkas suuttuu, se i mieldy puuttuu. Joka leikistä suuttuu, siltä mieltä puuttuu.

-Ken syyttä suuttuu, palvietta

paranou. Kuka syyttä suuttuu, se pyytämättä leppyy.

-Ken tyynel maguau, se tuulel soudau. Joka tyynellä makaa, se tuulella soutaa.

-Ken vastazen nouzou, se myödäzen laskou. Kuka vastatuuleen nousee, se myötätuuleen laskee.

-Ken vedäy nuottua, se voiibi kaluagi nuottua. Joka vetää nuottaa se voi kalaakin odottaa.

-Ken äijäl tiedäy, sil enämbi kysytäh. Kenelle paljon annetaan, siltä paljon vaaditaan.

-Kenen jalgu kapsau, sen suu napsau. Kenen jalka kapsaa, sen suu napsaa.

-Kenen rannat, sen i kalat. Kenenkä rannat, sen myös kalat.

-Kenen lapsi, sen i nimi. Kenen lapsi, sen nimikin.

-Kenen omat, sen čomat. Kenen omat, sen kauniit.

-Kenen pertti, sen i pordahat.

Kenen talo, sen myös portaat.

-Kenen riez istut, sen pajuo pajata. Kenen reessä istut, sen lauluja myös laulat.

-Kenen tukku kynnel vieldehyy kičerdyy, se on pahatabaine. Kenen hiukset menevät kippuraan, kun kynnellä vetäistään, hän on pahatapainen.

-Kenen veneh, se ei sovva. Kenen vene, se ei souda.

-Kenen venehes istut ga sen i periä pie. Kenen veneessä istut, sen perääkin pidät.

-Kerdu rua, kahičči kačo. Katso ensin mitä teet.

-Kerdu viildiä, kaksi kaččuo. Kerta leikata, kaksi katsoa.

-Kerran muidu nenäs vedelet, toiči omua neniä pidelet. Kerran muita nenästä vedät, toiste omaa nenää pitelet.

-Keviäl hangi hevon kandau. Keväällä hanki kantaa hevosen.

-Kevätjyrginny lehmät

laskietah pihal. Kevätjyrkinä lehmät lasketaan ulos. (Pyhän Georgioksen muistopäivä 23.4)

-Kevätmiikkulas sai vai syömistry täydys, ga Miikkula tulis heinyhurstin ker. Kevätmiikkulaan asti, kun riittäisi syötävää, niin Miikkula tulisi heinäpeitteen kanssa. (Pyhän Miikkulan muistopäivä 9.5)

-Kevätrusko kölilöikse, syysrusko sulikse, kevätrusko kylmikse. Keväinen iltarusko koleiksi, syysrusko suliksi, kevätrusko kylmiksi.

-Keyhys koiruon tuou, rikkahuz rakkahuon. Köyhyys tuo koiruuden, rikkaus rakkauden.

-Keyhys peittoh ei synny. Köyhyyttä ei voi peittää.

-Keyhän sana ei kiruomatta kuulu. Köyhän sana ei kiroamatta kuulu.

-Keyhän velgu ei n'edälikse jouva. Köyhän velka ei jouda viükoksi.

-Kezä on yksi kaikil,

oza ei ole. Kesä on yksi
kaikilla, onni ei ole.

-Kezäl ei kergie, talvel
ei tabua. Kesällä ei
ehdi, talvella ei tapaa.

-Kielahan kengät ei kulu.
Valehtelevan kengät ei kulu.
(valheella on lyhyet jäljet)

-Kielahuol et pitkäh elä.
Valheella et kauan elä.
(valheella on lyhyet jäljet)

-Kielastuksel kynnyksessä
piäzet. Valehtelemalla
pääset kynnykseen asti.
(valheella on lyhyet jäljet)

-Kieiel da mieiel ei ole yksi
duumu. Kieilellä ja mieilellä
ei ole samaa ajatusta. (puhuu
toista kuin ajattelee)

-Kieli on gu Ven'an ruoska,
ičessä ni midä ei ole. Kieli
on kuin Venäjän ruoska,
itse ei ole juuri mitään.

-Kieli pidäy voinua iččeh
kel ainos. Kieli sotii
itsensä kanssa aina.

-Kiirehel et loitos piäze.
Kiireellä et pitkälle pötki.

-Kiisseli vaččah da pappi
kirikköh ainos syndyy.
Kiisseli vatsaan ja pappi
kirkkoon mahtuu aina.

-Kiitettännöy, ei ristah
nosteta, moittittannou, ka ei
ligah sotketa. Vaikka kiite-
tään ei kuitenkaan kirkon
ristille nosteta, moittittanee
ei kuitenkaan likaan poljeta.

-Kiitä ilmua ildazil, pardu-
suunnu poigua. Kiitä säätä
illalla, partasuuna poikaa.

-Kiitä päiviä illas, a
huoli pie huondekses.
Kiitä päivää illalla, mutta
ole huolissasi aamulla.

-Kirikkö on ristikanzal
sydämes. Kirkko on ihmisen
sydämessä. (usko on itsessä)

-Kirjavu on tikku mečäs,
ihmizen igä kirjavembi.
Kirjava on tikka metsässä,
ihmisen ikä kirjavempi.

-Kirkkiet kirput kuožalih,
laškat kirput laučan al.
Nopeat kirput rukkiin, laiskat
kirput penkin alle. (sp.)

-Kirokkoh, vieras kirovo ei

tartu. Kirokkoon, vieras
kirous ei tehoa. (vain omien
vanhempien kirous vaikuttaa)

-Kirppu ei varua sanondua.
Kirppu ei pelkää loitsimista.

-Kiruo silmis, älä silmien
tagan. Kiroa kasvotusten,
älä selän takana.

-Kivi kova, raudu luja,
Jumalan sana vie lujempi.
Kivi kova, rauta luja, ju-
malan sana vielä lujempi.

-Kodi on kuldaine,
oma randaine. Oma
koti kullan kallis.

-Kodi on kuoliekse, huonus
on huolekse. Koti on kuole-
maksu, asunto on huoleksi.

-Kodikopeikku on
parempi loitostu rublua.
Kotikopeikka on parempi
merentakaista ruplaa.

-Kohtu vačas, kalmulaudu
selläs. Kohtu vatsassa,
kalmalauta selässä. (ras-
kauden riskeistä)

-Koilleh on koirugi suuri.
Kodilleen on koirakin suuri.

(jokainen puolustaa kotiaan)

-Koiras kurniekan kandajua
ei rodie. Koirasta ei ole
lihakukon kantajaksi.

-Koiru ei koiran hännäl
polle. Koira ei koiran
hännälle polje. (sl.)

-Koiru haukkuu, tuuli
kandau. Koira haukkuu,
tuuli kantaa. (sl.)

-Koirua da kažii gu unes näh-
täh, sit on mečännenä. Jos
näet koiraa tai kissaa unessa,
sitten tulee metsänhaltijan vi-
hoittamisesta johtuva sairaus.

-Kois vie kopeikan maksat,
a gu pogostal menet ga
polučkah kirbuot. Kotona
vielä kopeikan maksat,
mutta kun kylälle menet
niin ansiosi putoavat.

-Kois korendozel, kyläs kym-
menel. Kotona korennolla,
kylässä kymmenellä. (kotona
selviää vähemmällä, sl.)

-Kolmas kerdu toven sanou.
Kolmas kerta toden sanoo.

-Konzu käis, sit i kärzäs.

Milloin kädessä, silloin
suussakin. (oma suu lähin)

-Konzu on buolu halvas,
sit on ruis kərbäizes.
Milloin puolukka kukki,
silloin ruis heilimöi.

-Korondal kodi ei
korgene. Valehtelemalla
koti ei korkene.

-Korvanlehty on pieni
lapsel, lyhytigäne on. Kun
korvanlehty on lapsella
pieni, hän on lyhytikäinen.

-Korvil on muan sanomat.
Maan uutiset on tiedossa.

-Ku keitit pudron, ga älä
voidu žiälöiče. Kun keität
puuron, älä sääli voita panna.

-Ku vein jällel on bruja
mitahto kuivannuh, sit on
jo kalčakko. Kun veden
jäljeltä on mikä tahansa
kuivanut, sitten on kova.
(esimerkiksi uppotukki)

-Ku viržus paglu katkei.
Kun virsusta nauha
katkesi. (vaimo kuoli)

-Kvadunuh vezi ei astieh

sua. Kaatunut vesi ei
pysy astiassa. (kannettu
vesi ei pysy kaivossa)

-Kučuttu gost'u on hyvä,
a kuččumatoi vie parembi.
Kutsuttu vieras on hyvä, mut-
ta kutsumaton vielä parempi.

-Kudai Jumal kastau, se
i kuivau. Minkä Jumala
kastaa, sen myös kuivaa.

-Kudai on hiitroimbi
borččuimah, häi toizen
sordau. Kumpi on
ovelampi painimaan,
hän toisen voittaa.

-Kudaman kaivoh syllet, sit
i vetty juot. Kenen kaivoon
syljet, siitä myös vettä juot.

-Kugali katettu, sigäli jalgoi
oijendat. Mikäli peitettä,
sikäli jalkoja ojennat.

-Kui elät muga i kuulut.
Miten elät niin myös kuulut.

-Kui kezä zavodii, muga i
lopeh. Miten kesä alkaa,
niin se myös loppuu.

-Kui marju pienekse
jouduu, dai leiby vajuakse

jiäy. Kun marja kehittyy
pieneksi niin leipäkin jää
vajaaksi. (kansantieto)

-Kui tuulel tulou, viheldämäl
menöy. Mikä tuulella tulee,
se viheltämällä menee.

-Kuin kehen kolahtau, se
i älähtäy. Se koira älähtää,
johon kalikka kalahtaa.

-Kuihko kaihkol sanou,
kaihko kaikel kyläl. Maltta-
maton sanoo vallattomalle,
vallaton koko kylälle. (sl.)

-Kuikka kakardau,
pouvat roih. Kun kuikka
kakartaa, tulee pouta.

-Kuikka potkii jäät iäreh.
Kuikka potkii jääät pois. (sp.)

-Kuivu-Iivanannu vai syönet
marjua, sit kuivuau se kohtu,
ni konzu ei rodie enämbi sih
kohtah marjua. Jjos Johannes
Kastajan mestauspäivänä 29.8
syöt mistä kohtaa marjoja,
kuivaa se kohta eikä siihen
tule enää koskaan marjoja.

-Kukko laulau gu syötetäh,
kello käybi gu käytetäh.
Kukko laulaa, kun syötetään,

kello käy kun käytetään. (sp.)

-Kuldu ei dorogal viru.
Kulta ei loju tiellä.

-Kuldu kassu, kylän
krassu. Kultakassa,
kylän koristus. (sl.)

-Kulkku kuivi kukkujal,
lagi langei laulajal, ei minun
kulkkuni kuitta juokse, kero
keitinpiiruasitta. Kurkku
kuivui kukkujalta, laki lankesi
laulajalta, ei minun kurk-
kuni kuivana laula, nieluni
keitinpiirakoitta. (runo)

-Kulmat on kidžerät,
pahatabaine on. Kun kulma-
karvat ovat kiemuraiset niin
ihminen on pahatapainen.

-Kummoine kando, semmoi-
ne vezagi tulou. Millainen
kanto, sellaiset vesat.

-Kuna kezän veinhaldii
jävitelleh, sinä kezän
sih järveh hos yksi hengi
kuolou. Minä kesänä
vedenhaltija näyttäytynee,
sinä kesänä hukkuu ainakin
yksi ihminen siihen järveen.

Kuni paimoil evästy,

sini n'algia. Niin kauan
kuin paimenella on
evästä, on myös nälkä.

-Kuni suut sulau, sini kurret
kuolou. Ennenkuin vedet
saulavat, kurjet kuolevat.

-Kuni truba pystyi pysynnöh,
ga sini savu lähtöy. Niin
kauan kuin isäntä elää,
niin talo on pystyssä.

-Kuningahalgi ozoitetah
kokoi sellän tagua. Ku-
ninkaallekin osoitetaan
kokoi selän takana.
(puolihävytön käsimerkki)

-Kunne hebo, sinne i
regi. Mihin hevonen,
sinne rekikin. (sl.)

-Kunne mieli muuttuu,
sinne i kieli kiändyy.
Mihinkä mieli muuttu,
sinne kielikin kääntyy.
(mikä mielessä, se kielessä)

-Kuundelet kui tedri koiran
haukundu. Kuuntelet kuin
teeri koiran haukuntaa.

-Kuolemu on kovindu
ruaduo, majanmuutto
muurehindu. Kuoleminen

on raskainta, majan-
muutto vaikeinta. (sl.)

-Kuolien viijes ku on tuuli
myöäine, sit roih teriäh
toine viedävy. Kuollutta
saatettaessa hautaan, jos
on myötätuuli, sitten pian
viedään toinenkin hautaan.

-Kuoltuu kaikin kohe-
tah. Kuoleman jälkeen
kaikkia kehutaan.

-Kuoman lahjat koh-
takkah, varoin munat
kohtakkah. Kuoman
lahjat kohdakkain, variksen
munat vastakkain. (sp.)

-Kuožali kannatoi i kana
n'uokatoi vierahas eläjes
pidäy. Rukki kannaton ja
kana nokaton pitää olla
kylässä. (vieraissa asuja ei
saa olla tiellä, sl.)

-Kuožali kuokačču, kuoman
luajittu, värttinä viäräččy,
vävyzen luajittu. Rukki
kuoman tekemä, väärä
värttinä vävyn laittama.

-Kus kibie, siel käzi, mis
mieli, siel i kieli. Missä
kipeä, siellä käsi, missä

mieli, siellä kieli. (sl.)

-Kus koiru kolme yödy, siel i kodi. Missä koira on kolme yötä, siellä on myös sen koti.

-Kus on puhtaus, sie on tervehys. Missä on puhtaus, siellä on terveys.

-Kuu kiurus kezäh, peibois puoli kuudu, päistäräkis päivy. Kuu kiurusta kesään, puoli kuuta peipposesta, västäräkistä vähäisen.

-Kuurnehen papin täh ei kelloloi hallata. Kuuron papin tähden ei kirkonkelloja halkaista.

-Kydy kui kyndäy, nado vai nagrau. Kyty kyntää, nato vain nauraa. (avio-miehen veli ja sisko, sp.)

-Kyhäs pellol, tuli čikkah. Kuhilas pellolla, tuli pärepihdissä.

-Kylgeh kyläläzet ruuvat, kohtu koissa täytetäh. Sivuun kylän ruuat, vatsa kotona täytetään. (sl.)

-Kylgeh on kyläzet syön-

nät, koissa kohendellah. Kylän syömiset vähäiset, kotona täydennellään.

-Kyllä minä ryvindän ellendän, hos en jaksa rygie. Kyllä minä yskän ymmärrän, vaikka en jaksa rykiä.

-Kyllä sidä on papin n'äpil. Kyllä sitä on papin näpillä. (oli vähän)

-Kylvöaigu on, gu siive-kästy kudžoidu ilmestyy. Kylvöaika on, kun lento-muurahaiset ilmestyvät.

-Kyläh da kabakkah ei ole nevolua. Saunaan ja viinakauppaan ei ole pakkoa.

-Kylykičku ei ole muga paha piäh menemäh gu perttikičku. Saunan häkä ei mene päähän yhtä hyvin kuin tuvan häkä.

-Kylä luaskavan l'uubii, kodi skuupan. Kylä rakastaa anteliasta, koti saittaa.

-Kylä luaškavan suvaiččou, kodi pöl'l'ästyy. Kylä pitää anteliaasta, koti säikähtää.

-Kylän ilo, koin kondii.
Kylän ilo, kodin kontio.

-Kyläs syönnet kyrzäizen,
kois varusta leibäine.
Vaikka kylässä syöt bliiniä,
varusta kotona leipää.

-Kynäbrys on lähäl da
et pure. Kynärpää
on lähellä, et pure.

-Kyzy kyläläzel, zači sauvan
kandajal. Kysy kyläläiseltä,
kerää sauvankantajalta.

-Kägi krukkuau, lyhyt
kevät roih. Kun käki kirkuu,
niin tulee lyhyt kevät.

-Kägöi gu puun ladvas
kukkuu, sinä vuvven leiby
roih kallis. Kun käki kukkuu
puun latvassa, niin sinä vuon-
na tulee leipä olemaan kallis.

-Kälykset rinnai riieheh,
verrai viel, kaglai karzinah.
Kälykset rinnakkain riieheen,
yhdenvertaisina vedelle,
kaulakkain karsinaan.

-Kämmenhaudane kubizou
ga dengua tulou. Jos
kämmenhauta kutisee niin
se tietää rahantuloa.

-Kävelöy piä jalgoin välis.
Kävelee pää jalkojen välissä.

-Käzi pahan parandau,
mieli viärän oijendau.
Käsi parantaa vaivan,
mieli oikaisee väärän.

-Käznäses puus i pakkulie
löydyy. Pihkaisesta puusta
löytyy myös pakkulia.

-Köyhän piä on pahoi
keritty. Köyhän tukka
on huonosti leikattu.

-Laččujalgu on ozakas.
Lattajalkainen on onnellinen.

-Ladvas päi ei puuh
nosta. Latvasta käsin ei
puuhun nousta. (sp.)

-Lapset gu ollah lattiel, lattien
suuruhus i huoli, a lapset

L

gu ilmah työnnät, ilman suuruhus i huoli. Kun lapset ovat pieniä, kodissa vahingot ovat huolena, kun lapset lähtevät maailmalle, toimeentulo siellä on huolena.

-Lapsil da počiloil ainos on kiireh. Lapsilla ja porsaila on aina kiire. (sl.)

-Laškan luidu ei kivistä. Laiskan luita ei pakota.

-Lašku ruavot lugou, virkku ei virka ni midä. Laiska luettelee tekemisiään, ahkera on hiljaa.

-Lehmäl n'ell'i n'an'n'ii, härkimez n'ell'i čorppua. Lehmällä neljä utaretta, härkimessä neljä haaraa.

-Lehtivastu ei ole kadajahizen vastan hyvytkeh. Lehtivasta ei ole katajaisen veroinen.

-Leiby pereheh hopun tuou. Ruuan puute tuo perheeseen riidan.

-Leikattu leiby ei korjavu. Leikattu leipä ei eheydy.

-Leikissä lehmy menöy, kižas

kiberäsarvi. Leikissä menee lehmä, kisassa kippurasarvi. (käräjöidessä kuluu rahaa, sl.)

-Leivättä näit ei sua syvvä, sanatta paista. Leivättä ei voi syödä, sanatta puhua.

-Lembo leskel viegäh, tontti toiči nainehel. Lempo viekөөn leskelle, tontti toiste naineelle.

-Lembo leski lieššytellä, kova rauta koššutella. Paha leskeä liessyttää, karkaista kovaa rautaa. (sp.)

-Leppiedy ristikanzua kaikin suvajah. Leppoisasta ihmisestä pitävät kaikki.

-Liian suareksen kävelet, liigu i sualis puuttuu. Pitkän saarekkeen kun kierrät, saat myös hyvän saaliin. (niin makaat kuin petaat)

-Liigu puuttuu liikkujal, ei päčil maguajal. Liikkuva saa paljon, ei uunin pankolla makaaja. (sp.)

-Liikkuhuo lemмен tiijustat. Maailmalla tulet tietämään arvosi.

-Lindu dai kieli, mua dai viero. Lintu ja kieli, maa ja usko. (maassa maan tavalla)

-Lohi suurembi da lahnu leviemi on ainos toisen venehes. Lohi suurempi ja lahna leveämpi on aina toisen veneessä.

-Luaškavan perze on onzi. Ystävällisen takapuoli on laiha. (liian anteliaasta)

-Lunnastettu leiby on magevin. Lunastettu leipä maistuu parhaiten.

-Lusikku käis kirbuou, gostua tulou tänäpäi. Jos lusikka tippuu kädestä, vieraita tulee tänään.

-Luuloin liččundu vihmat tiedäy. Luiden pakottaminen tietää sateita.

-Luun luo liha magie, kuoren alle leiby kypsyy. Luun lähellä on liha makea, kuoren alla leipä kypsä. (sp.)

-Lykätty pualikku tulou vastah. Heitetty kapula tulee vastaan.

-Läs on liitto lähtijäl, viikko on aigu vuottajal. Lähtijällä on ehto lähellä, pitkä aika on odottajalla.

-Löydyy syöjy siästäjäl. Säästäjälle syöjä löytyy.

-Löyhkä ruavon ruatuu. Työ tekijäänsä kiittää.

-Löyhkändy on kebiemi riihen puindua. Kehuminen on kevyempi riihen puintia.

-Lötöi on ristikanzan roduo, sidä jälgie ei satatella. Sammakko on ihmisten sukua, sen jälkiä ei kosketella. (sammakon häirintä tietää pahaa onnea)

-Löyhkäjen sodah menet, ka pierun ker hauvatah. Kehuen sotaan menet, mutta pierun kanssa haudataan. (liian aikaisin kehut)

-Mado ei maduo n'okkua.
Mato (käärme) ei matoa pure.

-Magei on madozen
syömy. Toukan syömä
kohta on makea. (sp.)

-Magie on huttugi harvoin
keittäjes. Hyvältä maistuu
puurokin harvoin laitettaessa.

-Maguajal kažil suuh hiiri
ei juokse. Makaajan kissan
suhun hiiri ei juokse. (sp.)

-Maguat unet i onnet.
Nukut onnesi ohi.

-Maguajua ei pie syömäh
nostattua, pidäy vai pielustu
korjata. Nukkujaa ei pidä
herättää syömään, pitää
vain korjata tyynyä.

-Maimazel himoittau matikku
suaha. Vähällä vaivalla ha-
luaa saada suuren voiton. (sp.)

-Meččy ei suvaiče kustua;
kustan vai luadinet, ei
puutu toiči. Metsä ei siedä,
että sinne kustaan, jos niin
teet et saa toiste saalista.
(metsää pitää kunnioittaa
haltijoiden asuinsijana)

-Meil ni midä ei kuulu,
rauhu ravie, syömine magie.
Meille ei kuulu mitään,
vanha rauha, entiset kujeet.

-Menettiä voibi ga suaha on
paha. Aina voi menettää,
huonompi on saada.

-Mengäh sydeh libo saveh.
Menköön syteen tai saveen.

-Merdy tajembakse suolah
ei pidäs ajua. Ei pidä
lähteä merta edemmäksi
kalaan. (omasta kylästä
voi löytää vaimon)

-Mi humalattah mieles,
se humalas kieles. Mikä
selvinpäin mielessä, se
humalassa kielessä.

-Mi pajattamal tulou,
se viheldämäl menöy.
Mikä laulaen tulee, se
viheltäen mencee.

-Midä kylvät, sidä i kazvau.
Mitä kylvät, sitä niitätkin.

-Midä kylvät, sidä i leikkuat.
Mitä kylvät, sitä myös niität.

-Midä käzi käčyttäy, sidä suu
näčyttäy. Mitä käsi taputtaa,
sitä suu maiskuttaa. (sp.)

-Midä meččäh kirguat, sen
meččy vastuau. Niin metsä
vastaa kuin siihen huudetaan.

-Midä mieli havahuttau,
sidä i duumu ruadau.
Mitä mieleen juolahtaa,
siitä tuumasta toimeen.

-Midä myöte ruokitah,
sidä myöte kuokitah.
Mitä myöten ruokitaan,
sitä myöten kuokitaan.
(tulla kuokkavieraaksi, sl.)

-Midä n'ällembi, sidä parembi
syömine. Mitä nälkäisempiä
olemme, sitä paremmalta
ruoka maistuu. (sp.)

-Midä pohatemb, sidä
skuupemb. Mitä rikkam-
pi, sitä nuukempi.

-Midä sylgi suuh tuobi,
vezi leuval vedäy. Mitä

sylki suuhun tuo, sen
vesi leualle vetää.

-Midä syöt, sidä parral valuu.
Mitä syöt, sitä parralle valuu.
(mitä teet, se eteen tulee)

-Midä tuatto igäh, sidä
poigu polveh. Mitä isä
ikänsä, sitä poika polvensa.

-Midä vein, sidä toin.
Mitä vein, sitä toin. (asiat
jäi toimittamatta)

-Mieldy nahkah et ombele.
Järkeä et ompele nahkaan.

-Mieleh on mečoil kiimu,
koppelol kotkotus. Mie-
luinen on metsolla kiima,
koppelolla kotkotus.

-Miehel kuldua viesatah.
Järjellä kultaa punnitaan.

-Mieles olet gu ruodo
kieles. Olet mielessä
kuin ruoto kielessä.

-Mielespiettäy kielez
viettäy. Mielitietty on
aina mielessä. (se on kielessä
mikä on mielessä, sp.)

-Mieli ei paina miehen piädy,

vägi ei viännä hardieloi.
Mieli ei paina miehen päätä,
väki ei väännä harteita.

-Mieli miehoilah, kaksi
kodoilah. Aviomiehen
kotiin on mieluista mennä,
kaksinverroin mieluisampaa
omaan kotiin. (sp.)

-Mieli mielddy ei riko.
Mieli mieltä ei riko.

-Mielitiettäy on ajan
viettäi. Mielitietyn kanssa
kuluu aika hyvin. (sp.)

-Mieron mielddy myö ei
sua eliä. Ihmisten mielen
mukaan ei voi elää.

-Mieros miesty laitah.
Maailma opettaa.

-Mies gu köyhtyy da hebo
laihtuu, nikudamal ei ole
arvo. Mies kun köyhtyy
ja hevonen laihtuu niin
kummallakaan ei ole arvoa.

-Mies magau, oza valvou.
Mies makaa, onni valvoo.

-Mies on vahnu gu taivas, a
vie on halun vaivas. Mies
on vanha kuin taivas, mutta

vielä on halun vaivassa.

-Miestä sanas, lehmiä
sarves. Sanasta miestä,
sarvesta härkää.

-Migu loukko loškottau,
ga parem paikku pastattau.
Minkä reikä loistaa, sen
paremmin paikka paistaa.

-Migäli on pindua,
sigäli on hindua. Hinta
määrän mukaan. (sp.)

-Mih koskih, sih i tačmu
rodih. Mihin koski, siihen
tuli tahra. (se koira älähtää,
johon kalikka kalahtaa(sl.)

-Miitus kala, moinei liemi, ei
ni hindu kallis olluh. Mil-
lainen kala, sellainen liemi,
ei ollut kallistakaan. (sp.)

-Miitus miezi ga moine
i miekku vyöl annetah.
Millainen mies, sellainen
miekka annetaan vyölle. (sp.)

-Miitus muamo, moinei
tytär. Millainen äiti,
sellainen tytärkin.

-Miitus risticä ga moine
ristittävy roiteh. Millainen

kummisetä sellainen tulee
kummilapsestakin.

-Miitus ruaje moinei i
soba. Millainen työ,
sellaiset vaatteet.

-Miitus sapku, moinei
šliäppy. Millainen lakki
sellainen lierikko.

-Miitus ženuka, moinei
šuapku. Millainen sulha-
nen, sellainen morsian.

-Mil rikas, sil rakas. Millä
rikastuu, siihen rakastuu. (sp)

-Mil taval ruat, sil i kuulut.
Miten teet työsi, niin
sinut myös tunnetaan.

-Milleh hevon harjavuttau,
muga häi kuundelou. Miten
hevosen totuttaa, siten
se kuuntelee. (tottelee)

-Mimmone on kengy ga
semmone jälgi. Sellainen
jälki millainen kenkä.

-Min käzi kiändäy, sen
olgu ottau. Minkä käsi
kääntää, sen olka ottaa.

-Min lyöjy lyöbi, sen selgy

siedäy. Sen minkä lyöjä
lyö, sen selkä kestää.

-Min puu vanhenou, sen
oksu kovenou. Puun
vanhetessa oksa kovenee.

-Min pyy pyydäy, sen
račoi ruadau. Minkä pyy
pyytää, sen rastas tekee.
(kädestä suuhun eläjästä)

-Min tuhmehus, sen i
pahehus. Kuinka tyhmä,
niin myös pahatapainen.

-Minne ezipyörät, sinne i
tagapyörät jälles. Minne
etupyörät, sinne myös
takapyörät perässä. (yksi-
mielisistä aviopuolisoista)

-Mimmoini mies meččäh,
semmoini puu vastah.
Millainen mies metsään
menee, semmoinen puu
tulee vastaan. (sp)

-Minul kelbuau ruzut
ruumenet, pehut, pellon
ollet. Minulle kelpaa
ruumenet, pehkut sekä
oljet. (kaikki kelpaa)

-Mis pedru piehtaroiččou, sih
karvu katkieu. Missä peura

piehtaroi, siinä karva katkeaa.

-Mittuine mies meččäh
menöy, moine i puu vastah
tulou. Millainen mies
metsään menee, sellainen
puu vastaan tulee.

-Mittune fiermu moinei
kleimu. Millainen firma,
sellainen leima.

-Mittuoh haudah toizen
sydiät, moizeh iče puutut.
Millaiseen hautaan tyrkkäät
toisen, sellaiseen itse lankeat.

-Miittuon hirven hiihtät,
ga moizel i tal'pal maguat.
Millaisen hirven hiihdät,
sellaisella taljalla makaat.
(niin makaat kuin petaat)

-Mondu on oružan kan-
dajua, vai vähä on ahmoin
ambujua. Monta on ase-
kantajaa, mutta vähän
on ahman ampujaa.

-Mua dai mahti. Maassa
maan tavalla.

Muaman vičču villaine,
tuatan sana raudaine.
Äidin vitsa villainen,
isän sana rautainen.

-Muamo gu on ruadai
ga tyttäret tulou laškat.
Kun äiti on ahkera niin
tyttäristä tulee laiskoja.

-Muatuuli kalastau tävvet
verkot, muite kuivasilmat
vai kalastau. Maatuulella
tarttuvat kalat pyydykseen
niin, että verkot tulevat
täyteen kaloja, muuten vain
kuivalla ilmalla tulee kalaa.

-Muaz on madalan
ruaje, ei taivastu ni suuret
tabuale. Maassa on
vähäisen työt, ei taivasta
tapaile paremmatkaan.

-Muil mužikoil luisku,
omal mučoil muisku.
Muille miehille läimäys,
omalle vaimolle suukko.

-Murhe tuobi mustan muv-
von, halu horman hivuksen.
Murhe tuo mustan muodon,
halu horsman hiuksiin.

-Mustele mullozie, ajattele
ammozie. Muistele viime-
vuotisia, ajattele ammoisia.

-Mužikan vičču villane,
ei satata. Miehen vitsa
villainen, ei satuta. (äiti

kuritti lapsia, ei isä)

-Mužikku astuu meččäh,
zirkalo sellän tagua. Mies
metsään menevi, peili selän
takana. (arvoitus=kirves)

-Myydy vieras, ostettu
oma. Myyty vieras,
ostettu oma. (sp.)

-Mägi vellan maksau.
Ylämäkeä seuraa alamäki.

-Mänöy syöndy syönnän
piäl, vai ei lyöndy lyönnän
piäl. Menettelee syönti
syönnin päälle, vaan ei
lyönti lyönnin päälle. (sp.)

-Nagrajan suudu on parembi
kaččuo kui itkijän. Nau-
ravan suuta on helpompi
katsoa kuin itkijän.

-Nagris syö sygyzyl, akkua
opasta naiduo. Syö nauris
syksyllä, opeta vaimoa
naimisiin mentyä.

-Naindupäivy riihen
puindupäivän maksau.
Naintapäivä on riihen
puintipäivän veroinen.

-Ne on sidä luudu, kakavoidu
puudu, jottei tartu noijan
nuolet, eigö tiedäjän teräkset.
Ne on sitä luuta, sellaista
puuta, jottei tartu noidan
nuolet, eikä tietäjän teräkset.

-Neidizen mieli on kui
läikkyi vezi. Neitosen mieli
on kuin läiskyvä vesi.

-Neijjisty kačotah piädy myö,
a brihua jalgoi myö. Neitiä
katsotaan päätä myöten,
mutta poikaa jalkoja myöten.

-Neijon lembi on nenän
ladvas. Neidon lempi
on käyttäytymisessä.

-Nenäladvu kubizou, kuo-
linviesti tulou. Nenänpää
kutiaa, kuolinviestiä tietää.

-Nero niskua ei hiero.
Ei äly päätä pakota.

-Neuvojua sidä löydyy,
ga auttajua on vähä.
Neuvojia löytyy, mut-
ta auttajia on vähän.

-N'evvottu ruado ruattavann
u, leikattu leiby syödävännny.
Olen muista riippuvainen.

-Niken ei ole seppy roindua
myöte. Ei kukaan ole
seppä syntyessään.

-Nimi ristikanzua ei riko.
Ei nimi ihmistä riko. (ei
nimi miestä pahenna)

-Nizun syvves jallat katkuau,
tuuli lykkiy, pidäs rugehizes
rippuo. Pullaa syödessä kun-
to heikkenee, tuuli viskoo,
pitää pysytellä ruisleivässä.

-No se regi salmoh koski.
Se koira älähtää, johonka
kalikka kalahtaa.

-N'oppua suudu summembah
da viäldä huuldu magiembah.
Pane suuta tiiviimmälle ja
vedä huulta makeammalle.

-Nouze iäres nukkunnuh,
jo on kägi kukkunnuh.
Nouse ylös nukkunut, jo
on käki kukkunut. (sp.)

-Nouzet aijemba, harpuat
loitomba. Kun nouset
aiemmin, pääset pidemmälle.

-Nuorennu on vičču
viännettävvy. Nuorena
on vitsa väännettävä.

-Nuorennu nainuttu kiitetäh,
vahnannu voinan käynnyty.
Nuorena nainutta kiitetään,
vanhana sodan käynnyttä.

-Nuorete sua neruo, sit roih
eläjes eluo. Opi nuorena,
niin saat vaurautta.

-Nygöi seinät račkau,
täyzi on pertti rahvastu.
Nyt seinät rytisee kun
tupa on täynnä väkeä.

-Nygöi sumčču lekuttau.
Nyt laukku liikuttaa.
(lapsesta, joka hyppi)

-Nägöy kylä kyndäjän,
micro vein kandajan.
Näkee kylä kyntäjän,
väki veden kantajan.

-Näggy kuldu kulos,
paha ei ni paččahan
piäs nävy. Näkyy kulta
kuloheinästä, paha ei näy
edes patsaan päältä. (sl.)

-Nägö neijon naittau, nägö naimatta pidäy. Ulkonäkö saattaa neidon naimisiin, samoin pitää naimatonna.

-N'älgä n'äpil, viluo vičal. Nälkää näpillä, vilua vitsalla.

-Nälgy porzahan kodih löydäy. Nälkä porsaan kotiin ajaa.

-N'älgy reboin ridah vedäy. Nälkä ketun pydykseen ajaa.

-N'älgy ruadien ruatattau. Nälkä panee työhön.

-N'älgähisty koiru haukkuu, a alastondu ni koiru ei hauku. Nälkäistä koiru haukkuu mutta huonoissa vaatteissa olevaa koirakaan ei hauku.

-N'ällällä da omalla vällällä. Nälkäisenä ja vapaana.

-N'älläs syömine magenou. Nälässä ruoka maistuu.

-N'älläs vai olizit ga hoikke-nizit terväh. Nälässä vain olisit, niin nopeasti laihtuisit.

-Oigiedu nännii pidäs ainos andua ielepäi lapsel, hos vähäne, sit ei rodie huracču. Oikeata tissiä pitäisi aina antaa ensin lapselle, vaikka vähän, niin ei tule vasenkätiseksi.

-Ole ku kois vai älä unohta, olet gostis. Ole kuin kotona mutta älä unohda että olet kylässä.

-Olet mies gu akkoin mieleh vaihtat. Oletpa mies kun naisten mukaan vaihdat mieltäsi.

-Olet moločču gu et ole varačču. Olet reipas kun et ole pelokas.

-Oletko sinä suguo, jotta et pie poverkas luguo. Oletko sinä sukua, jotta et pidä sananparsista lukua.

O

-Oletko tulluh pahas oves,
gu on nenä noves? Oletko
tullut väärästä ovesta
kun on nenä noessa?

-Olis oksan ottajua gu
olis kuusen kuadajua.
Olisi oksan ottajaa, kun
olisi kuusen kaatajaa.

-Ollohgo ongi ozatoi vai
lambi kalatoi. Onkohan
onki osaton vai lampi
kalaton. (sanotaan lap-
settomasta avioparista)

-Oma abu paras abu.
Oma apu, paras apu.

-Oma mua luaškavembi, oma
meččy mieluzembi. Oma
maa anteliaampi(ystävällisem-
pi), oma metsä mieluisampi.

-Oma on sanatoin,
vieras varatoin. Oma on
sanaton, vieras varaton.

-Oma ottau, ruma ruokkiu.
Oma ottaa, ruma elättää.

-Oma sanatoi, vieras varatoi.
Oma vaitelias, vieras varaton.

-Oma šittu ei kuariče.
Oma paska ei haise.

-Omal rannal joga mies on
suurembi. Omalla rannalla
joka mies on isäntä.

-Omal suul voibi hos tervua
keittiä. Omalla suulla voi
vaikka tervaa keittää.

-Oman uksen umbeh plak-
kuat, mieron suudu et plak-
kua. Oman oven isket kiinni,
ihmisten suuta et pane kiinni.

-Omas ičes porukkaa älä
pie, aijal on mieli, toizel
aigua toine, älä virka
vierastu. Älä mene itsestäsi
takuuseen, mieli voi muuttua,
saati sitten vieraan.

-Omas kois koirugi on
suuri. Omassa kodissa
koirakin on suuri.

-Omua suudu niken ei vuara,
kel käiz, sil i kärzäs. Omaa
suuta ei kukaan petä, kenellä
kädessä, sillä myös kärsässä.

-On eliäs elämisty, vetty
myöte juoksemistu. On
elämässä elämistä, vettä
myöten juoksemista. (sp.)

-On mieros miesty, kyläs
kirvesty. On mierossa

miestä, kylässä kirvestä. (sl.)

-On riähky nagrua läžijjiä.
On synti nauraa sairasta.

-On šeikkua gu ei kirves
leikkua. On seikkaa,
jota ei kirves leikkaa.

-Onhai tiel tilua, vaigu ollou
virus varua. Onhan tiellä
tilaa, jos on virsussa varaa.

-Ota oppi očahas, n'euvo
nenävardehes. Ota oppi
otsaasi, neuvo nenänvarteesi.

-Otetah se i marju muas.
Otetaan se marjakin maasta.
(pitää tyytyä vähäänkin)

-Oza ei ole d'engal ostamoi-
ne, lykky tiel löydämöine.
Onni ei ole ostettavissa, lykky
tieltä löydettävissä. (sp.)

-Oza yksil, kezä kaikil, Jumal
jogahizel. Osa yksillä, kesä
kaikilla, Jumala jokaisella.

-Ozakas on, kel ei ole
onttu jalgupohjas. hy-
väosainen on se, jolla ei
ole jalkapohja kaareva

-Ozakkahilla kukotki

munitah, ozattomilla kanatki
heitetäh. Rikkailla kukotkin
munivat, köyhillä kanatkin
lopettavat munimisen.

-Ozatoi šuorieu tuatan kois,
ozakas ukon kois. Onneton
pukeutuu isän kodissa,
onnellinen hankkii vaatteita.

-Ozineh on mies merel.
Tuurilla mies soutaa merellä.

-Ozua et dengah osta da
ni lykky dorogal lövvä.
Onnea et rahalla osta eikä
tuuria tieltä löydä.

-Pada kattilua, kattil padua,
kyllet mustat mollembil.
Pata kattilaa soimaa, musta
kylki kummallakin.

-Pada kattilua sanou, kattil
padua, yhtenmoizet ollah.

Pata kattilaa soimaa, musta kylki kummallakin.

-Pagin paginua löydäy, kidžurokku muah menöy. Puhe puhetta löytää, kalarokka maahan menee. (sp)

-Pagizou n'abieh ga kuunnella on abie. Puhuu kauniisti mutta kuunnella on ikävä.

-Paha kello loitos kuuluu. Paha kello kauas kuuluu. (sp.)

-Paha on parratta, paha pitkän parran ker. Paha on ilman partaa, paha pitkän parran kanssa.

-Paha puu oksannu, pieni mužikku brujannu. Huono puu oksana, pieni mies kaluna.

-Paha ruado, paha i palkku. Huonosti tehty työ, huono palkkakin.

-Pahas vai kiitändäl piäzet. Pahasta pääset vain kiittämällä.

-Pakiččijua toizeh taloih älä työnnä. Kerjääjää älä lähetä toiseen taloon.

-Pane korvu kuulemah da toine läbi laskemah. Anna mennä korvasta sisään ja toisesta ulos. (sl.)

-Papil on kormanin syvä. Papilla on syvä tasku.

-Papin pidäy lähtie joga siäh, tuučäh libo pakkaseh, vai ei hänen halmehii hallu pane eigo ragehet raiskua. Papin pitää lähteä joka säällä, tuis-kuun tai pakkaseen, mutta ei hänen halmehia halla pane eikä rakehet raiskaa.

-Pardu ei kačo miehen pahutu. Ei parta pahoille kasva.

-Parembi hyvä tuttava gu paha oma. Parempi hyvä tuttava kuin paha oma.

-Parembi myöhäh, migu ni konzu. Parempi myöhään kuin ei milloinkaan.

-Parembi on hyvä ruoga hyllätä, gu paha vačču hallata. Parempi on hylätä hyvä ruoka kuin halkaista vatsa.

-Parembi on koin kopeikku gu kylän rublu. Parempi on kodin kopeikka

kuin kylän rupla.

-Parembi on pojan laučan al ku tyttären stolan piäs. Parempi on pojan olla penkin alla kuin tyttären pöydän päässä. (pojista on pienet armot, tyttäristä ei sitäkään)

-Parembi on rikas skuuppu gu köyhy luaškavu. Parempi nuuka rikas kuin ystävällinen köyhä.

-Parembi on paha maha hal-lata gu hyvä syömine hyllätä. Parempi on halkaista iso maha kuin hylätä hyvä ruoka.

-Parembi pyy pivos gu kaksi oksal. Parempi pyy pivossa kuin kaksi oksalla. (pivo= koura)

-Parembi tyves ladvah mennä gu ladvas tyveh. Parempi on mennä tyvestä puuhun kuin latvasta tyveen. (sp.)

-Parembi virstu viäriä gu vuaksu vuaria. Parempi virsta väärään kuin vaaksa vaaraan.

-Passatah gu roženčču gu klyln lavvoil. Passataan kuin

synnyttäjää saunan lauteilla.

-Peitellen on kalansualis, levitellen lehmänandi.

-Pellon veriän salbuat a mieron suudu et voi salvata. Pellon veräjän suljet, mutta ihmisten suuta et voi sulkea.

-Pertin sijan voit muuttua, a omua tabua et. Tuvan paikan voit muuttaa, mutta omaa tapaa et.

-Perze levei, perzaukset vie leviembät. Takapuoli leveä, persukset vielä leveämmät. (sp.)

-Pidäy olla papil kazakku, kazakal piigu da piijal harakku. Pitää olla papilla renki, rengillä piika, piialla harakka. (sanant.)

-Pieni herru gu piän leikkuau, ga suuri tilah ei pane. Pieni herra kun piän leikkaa, niin suuri ei pane tilalle. (on turha vedota korkeampiin herroihiin)

-Piikoi ei ole soba, kouhkoi ei ole liha. Palttina ei ole vaate, keuhkot ei ole lihaa. (sp.)

-Piikoisoba on huogehim piettävy, n'evesky huogehin huonoloi ruadieloi ruadamah.

Kotikutoinen vaate on huokein, miniä on halvin tekemään raskaita töitä.

-Piirai on čoma kačćuo a sydämes on ruohku. Moni kakku päältä kaunis vaan on silkkoa sisällä.

-Piiruat mendih gu sullal pyhki. Piirakat menivät kauksi kun voilla voiteli. (sp.)

-Pillaz mielyt, a hyövy et. Vahingosta viisastuu.

-Pillu kzyzyjen ei tule. Vahinko ei tule kello kaulassa.

-Pitkän pinon juures on hyvä lastuu kerätä. Pitkän pinon juuresta on hyvä lastuja kerätä. (sanotaan rikkaasta, joka elää hyvin säästeliäästi)

-Piä on päreillä olluh, kassa kaluloil kasvanuh. Pää on päreillä ollut, kassa kaluilla kasvanut. (pula, josta ei voi päästä)

-Piä pyydäjäl, sorkat soudajal. Pää pyytäjälle, sorkat soutajalle.

-Piälais da kandupiäs sai= kiireestä kantapäähän.

-Piäsköi gu luadis peziä, sit vie se taloi eläs..Kun pääsky-nen tekee vielä pesän, sitten se talo on vielä voimissaan.

-Počči sivo libo keritä, häi yksikai mängyy. Sika sido tai päästä irti, se kuitenkin huutaa. (paha-tapisesta ihmisestä)

-Poigulapsi synnyndäl, kuivu jalgu kengindäl. Syntyjään poikalapsi, kuivat jalat kenkien kanssa.

-Polven alapuolel gu hibjuhii-ri hyppinnöh, sit se ristikanzu terväh kuolou. Jos elohiiri hyppii polven alapuolella, niin se ihminen kuolee pian.

-Polvi muutah joga pojjas. Pojasta polvi muuttuu.

-Praudu on kuldua kallehembi. Totuus on kultaa kalliimpi.

-Prauval eläjes ainos olet oigiel dorogal. Totuudessa eläen aina olet oikealla tiellä.

-Puus pohjat, pedäjis
liistiet. Puusta pohjat
petäjistä voiteet.

-Pystykorvu kabisiäl hauk-
kuu, luppakorvu kastesiäl.
Pystykorva haukkuu kuivalla
ilmalla, luppakorva kostealla.

-Pyy pyrähti, mua särähti,
kai syväinkeuhkot säräiti.
Pyy pyrähti, maa särähti,
ihan sydämestä otti.

-Pyöritä pöččoi, suat
paččoi. Pyöritä isoa
mahaasi, saat paistikasta.

-Päčči da vačču tävven
vuadii. Uuni ja vatsa
vaativat täytettä.

-Päčči da vačču vellakse
ei vuota. Uuni ja vatsa
eivät odota velaksi.

-Päiviä kiitetäh illas,
miesty pardusuunnu.
Päivää kiitetään illalla,
miestä partasuuna.

-Rabakivie kylyn päččih
älä pane, se terväh mure-
nou. Älä pane rapakiveä
saunan uunin kiveksi,
se rapautuu nopeasti.

-Raččahas ei kavo. Vaikka
kuinka yrittää, ei onnistu.

-Rahvahas on vesselembi
olla. Ihmisten seurassa
on hausempi olla.

-Raudu on rauhakse,
hobie on huolekse, kartohku
d'engakse. Rauta on
rauhaksi, hopea huoleksi,
peruna rahaksi. (unessa)

-Raudu on rauhakse, hobju
on huolekse, jäiččy dengakse,
vaski vaivakse, argivoi
tauvikse, haugi hallakse, särği
da muu kala lumenpanokse.
Rauta on rahaksi, hopea on
huoleksi, kananmuna rahaksi,
vaski vaivaksi, arkivoi tau-

diksi, hauki hallaksi, särki
ja muu kala lumisateeksi.
(kun nähdään unessa)

-Reboile pihlajanmarjua
gu ei puutu, ga kargei i
roih. Jos ketulle ei löydy
pihlajanmarjoja, niin tulee
kitkeräksi. (happamia sanoi
kettu pihlajanmarjoista)

-Regi varzan neuvou.
Reki neuvoo varsaa.

-Regänenäs mies
tulou, avosuus ei tule.
Räkänenästäkin tulee
mies, tyhjänpuhujasta ei.

-Riidu riissal tulou, kabelo
kalu vähäl. Riita riissalta
tulee, kapelo kalu vähältä

-Rikas kopeikas karah
hyppiäy. Rikas tekee
rahasta mitähyvänsä.

-Rikkahuttu suau peittä,
köyhytty ei sua. Rikkautta
voi salata, köyhyttä ei.

-Rikkahus meil ei
riitä, keyhytty emmo
kiitä. Rikkaus ei riitä meille,
köyhyyttä emme kiitä.

-Rinnoin riieheh, verroin
veillä, kiistah kiven edeh.
Rinnakkain riieheen, ver-
rakkain vedellä, kiistakkain
kiven eteen. (niin pitäisi
kälyksien mennä työhön, sl.)

-Ristankandajua on äijän
a vieronkandajua vähä.
Ortodokseja on paljon mutta
toisuskovaisia vähän.

-Ristikanzan igä on kirja-
vembu tikkua. Ihmisen
ikä on kirjavempi tikkua.

-Ristikanzan silmy ei tävvy
kuni ei muadu silmile panda-
ne. Ihminen ei saa tarpeek-
seen ennen hautaan panoa.

-Ristikanzu eččiy parem-
bua, a kala syvemiä.
Ihminen etsii parempaa,
mutta kala syvempää.

-Ristikanzu häviey,
nimi muale jäy. Ihminen
häviää nimi jää jäljelle.

-Riähky on mavon nähtyö,
riähky on tappua, kaksi
riähkiä on tappamatta
työndiä. On synti nähdä
käärme, on myös synti tappaa
se, kaksinkertainen synti

on jättää se tappamatta.

-Rogozal i torguiče, vai pyzy riävys. Niinimatolla käy kauppaa, mutta koita pysyä muiden vertaisena vaikka varasi eivät riittäisikään.

-Rohkei kalan syö, varačču ni rokkua ei sua. Rohkea kalan syö, arka ei saa rokkaakaan.

-Rohkei rokan sərbäy, kaino ni kalaliendy ei sua. Rohkea rokan syö, kaino ei saa lientäkään.

-Rohkei rokan sərbäy, rohkei töl'löy ei n'algäh. Rohkea rokan syö eikä kuole nälkään.

-Roindukohtan tiijät, a kuolendukohtua et tiijä. Syntymäpaikan tiedät, mutta kuolinpaikkaa et tiedä.

-Roža, rungu on silmis, mieron paginat korvis. Kasvot ja vartalo näkyvissä, ihmisten puheet korvissa.

-Ruadahuu huogavuo mieleh olis. Työn tehtyä tekisi mieli levätä.

-Ruadajal kädeh ei puutu

rattuo, a ruadamattomal roih. Työläiselle ei tule rakkoa käteen, mutta työttömälle tulee.

-Ruadajal rakko käis. Työläisellä rakko kädessä.

-Ruadamah brihačču, a syömäh moločču. Työhön poikanen, syömään hanakka.

-Ruado miesty ei riko. Työ ei miestä riko.

-Ruosme ravvan syöy, huolet piän harmandau. Ruoste syö raudan, huolet harmaannuttavat pään.

-Ruoste rauvan leikkuau, a igävy ristikanzan. Ruoste syövyttää raudan, mutta ikävä ihmisen.

-Ruozme rauvan syöy, paha mieli ristikanzan. Ruoste raudan syö, paha mieli ihmisen.

-Ruvvattomua kalua da oksattomua puudu ei ole. Ruodottomaa kalaa ja oksattomaa puuta ei ole.

-Ryndähii da hardieloi gu kivistäy, ga sanotah:

on meččynenä. Rintaa ja harteita jos koskee sanotaan, että on metsännenä. (metsänhaltijan antama sairaus)

-Ryssä on ryssä hos vois keität. Ryssä on ryssä vaikka voissa paistat.

-Ráččinä rädžöy, iče mädžyöy. Paita repeää, itse litistyy.

-Sai tuohi robehekse, avonan astiekse. Tuli tuohesta roveh, avonainen astia.

-Sai tuohi robehekse, avonan astiekse. Tuohesta ropeeksi, avonaiseksi astiaksi.

-Šalgu selläs, iče n'alläs. Reppu selässä, itse nälässä.

-Samal suul suat itkie dai nagrua. Samalla

suulla itket ja naurat.

-Sana luudu ei katkua a satuttau äijäl. Sana ei luita katko, mutta satuttaa kovasti.

-Sanat loppieh, veri ei salvavu. Sanat loppuvat, veri ei lopu.

-Sanois voinat tulou, kibunois muat palau. Sanoista tulee sodat, kipinöistä palaa maa.

-Sanozin ga sanavuu, virkkazin ga vigavuu. Sanoisin mutta ottaa itseensä, virkkasin mutta pilaantuu. (jonkun kehumisen seurauksena)

-Sanozin ga sanavuu, virkkazin ga vigavuu. Sanoisin mutta sanavuu, virkkasin mutta vioittuu.

-Savi sotkendal sitkenöy, azie paginal jatkuu. Savi sitkenee sekoitettaessa, asia jatkuu puhuessaa.

-Savu kyls, vilu riibes. Savu saunassa, kylmä riihessä.

-Se koiru ei koske, kudai haukkuu, purou se, kudai urizou. Se koira

ei pure, joka haukkuu,
se puree, joka urisee.

-Se on lizänny rikku rokas,
hämähäkki taiginas. Se
on lisänä rikka rokassa,
hämähäkki taikinassa. (sp)

-Se on ozakas tyttö, kudai
on izäh. Se on hyväosainen
tyttö, joka on tullut isäänsä.

-Se on sanottu kui sivottu.
Se on sanottu kuin sidottu.

-Se paginane meni
kačo vaččua myö, rodih
suhut soppua myö. Se
oli mieluisa sanoma.

-Se vie vedeh kuolou, ken
kumalleh maguau ainos.
Hän kuolee vielä veteen, joka
nukkuu aina vatsallaan.

-Seiččemen seizallah, kahek-
san kallellah, yheksän yläh.
Seitsemän seisallaan, kahek-
san kallellaan, yheksän ylös.

-Šeikkua on seičendy mostu.
Asioita on seitsentä lajia.

-Selgiä myö takkua.
Taakka selkää myöten.

-Sidä kuustu kuulemine,
kudaman juurel kodi.
Sitä kuusta kuuleminen,
jonka juurella asunto.

-Siigu viändöin aigah
randah lyöheze. Keskiye-
sällä tulee siika rantaan.

-Siiriči suis, läbi leuguluis.
Ohi suista, läpi leukaluista.

-Silei sildu, tahtonet ni tanssi.
Silta on sileä, jos tahtonet
niin lähde tanssimaan.

-Sillone aigu, nygöine
mieli ga maltazin eliä.
Entinen aika, nykyinen
mieli, niin osaisin elää.

-Silmäl kačo a käil ei
pie koskie. Katsoa saa
mutta ei koskea.

-Silmät on kai kiiralleh,
pahas tavas on. Silmät ovat
aivan tuliset, on raivoissaan.

-Silmät on jo haudah
mendy, ei hetkie elä.
Silmät on jo menneet
hautaan, ei kauaa elä.

-Silmät ollah hengen sirkkalo.
Silmät ovat sielun peili.

-Sini lapsi kuni landehil,
sini poigu kuni polvil.
Niin pitkään lapsi kunnes
lanteilla, niin kauan poika
kunnes polvella. (sp.)

-Sinä ilosikse kysele, minä
kummikse sanelen. Kysele
sinä lystiksesi, minä sanelen
kummasteltavaksi.

-Sit i paha, kus muanitah.
Siinä paha, missä mainitaan.

-Sit yli, kus on aidu
madalin. Siitä yli, missä
aita on matalin.

-Sitkei on hengi kažil, ei
terväh lähte. Sitkeä on henki
kissalla, ei ihan heti kuole.

-Sivučči on dorogu silie,
kahtenpuolen mutku čoma.
Ohitse on tie sileä, kah-
denpuolen mutka kaunis.

-Siästäjäl syöjiä löydyy, idaral
tuhluajua. Säästäjällä syöjä
löytyy, itaralla tuhlaaja.

-Siästäjäl syöjy roih, piättäjäl
pidäy löydyy. Säästäjälle syöjä
löytyy, päättäjälle pitäjä.

-Sobiigo seurah, agu ei keskel

ni reunah. Sopiiko seuraan,
jos ei keskelle niin reunaan.

-Sobu sijua andau.
Sopu sijaa antaa.

-Soudajas peränpidäjiä
ei rodie. Soutajasta ei
tule peränpitäjiä.

-Sovat valgiet, silmät
selgiet, perindiet puhtahat.
Vaatteet valkeat, silmät
selkeät, perinteet puhtaat.

-Sovindu sijan andau.
Sopu sijaa antaa.

-Storozu blahovestiu
čerkovah. Kirkonvartija
soittaa kirkonkelloja.

-Sua ukkozil kynnet kylmiä,
ei akoil alazet rodeiče. Saa
ukkojen kynnet kylmää, ei
naisille synny lapsia. (sl.)

-Suabru ei ole luondalleh,
mučoi tuondalleh. Sekä
heinäpieles että vaimo
muuttuvat ajan kuluessa.

-Suanuh suappuan pidäy,
keyhä käybi kengättä.
Varakas pitää saappaita,
köyhä kulkee kengittä.

-Suarnat ei sanuon lopu.
Tarinat eivät puhuen lopu.

-Sugu vedäy, rodu noudau.
Suku vetää, rotu noutaa.

-Suguhes suobos lehmy,
roduhes romakkuluine. Su-
kuun lauantaina syntynyt leh-
mä (tai härkä), rotuun romu-
luinen. (varoituksena kotoa
lähtöä havittelevälle nuorelle)

-Suičettah hebuo et pitkähez
vie očcutukis. Ilman
suitsia ei hevosta pitkään
vedetä otsatukista.

-Sulal suul suun andajua on
äijy, a kylmä ni ken ei anna.
Sulalla suulla on suutelijaa,
mutta kylmällä ei ketään.

-Suo sie, vedely tiä, kanarvik-
ko kaikkie. Suo siellä, vetelä
täällä, kanervikko kaikkiällä.

-Suolu on syödy ammui a
juotattau vie ainos. Suola
on syöty kauan sitten,
mutta janottaa vielä aina.

-Suovattu kylvätöi, pyhä-
päivy piuruatoi ni midä ei
makseta. Lauantai saunatta,
sunnuntai piirakoitta eivät

ole minkään arvoisia.

-Surematoi ruoga suus,
varomatoi vuate piäl.
Vaarilla ja muorilla on
surematon ruoka suussa ja
varomaton vaate päällä.

-Surmu virran hiädäy,
kalmulaudu kattau.
Kuolema toimen lopettaa
ja peittää kaiken.

-Suruksse täi sukas, murehek-
se hiemuan suus. Suruksi täi
sukassa, murheeksi hihassa.

-Susi syöy köyhän lapsen,
rebo juoksijan rebii.
Susi syö köyhän lapsen,
kettu juoksijan repii.

-Suu hos sidä sanou,
syväin tostu duumaiččou.
Vaikka suu mitä sanoo,
sydän ajattelee muuta.

-Suu viebi revon ridah,
kieli kärpän laudazeh. Suu
vie ketun loukkuun, kieli
kärpän pyydykseen. (sp)

-Suuripiä on kevätpiä,
pienipiä on kirmei ristikanzu,
ei muga laškistele. Suuripää
on veltto, pienipää on

virkeä ihminen, ei niin laiskottele. (kansantieto)

-Suutui ga iče jallat jaksau. Suuttuu mutta itsepä kengät riisuu. (leppyy)

-Sviičoi kuučoi nagris kuoppah, akku päčil. Sviitsoi kuutsoi nauris kuoppaan ja akka uuninpankollle. (Ristin löytämisen ja ylentämisen muistojuhla 14.9)

-Sylgiettyy suuh et ota järilleh. Sylettyä et ota takaisin.

-Syysrais on lämbimäkse, kevätrais vilukse. Syksyinen raesade on lämpimäksi, keväinen kylmäksi.

-Syvves ei pie hirnuo stolahpäi. Syödessä ei pidä aivastaa pöytään päin.

-Syyttä suutuit, lahjoitta lauhtuit. Syyttä suutuit, lahjoitta lepyit. (sp.)

-Syziäygö sinun rysiä, vai hanguaugo sinun elämänlangua? Sysäiseekö sinun verkkoasi, vai hankaako elämänlankaasi?

-Syö lihua, älä pie vihua. Syö lihaa, älä pidä vihaa.

-Syömättä vačču täyzi, lyömättä selgy kibei. Syömättä vatsa täysi, lyömättä selkä kipeä.

-Syömätöndy hyviä, pezemätöndy valgiedu ei ole. Syömätöntä hyvää, pesemätöntä valkeata ei ole. (vieraita kutsutaan syömään)

-Syöndy syönnän piäle käybi, a lyöndi lyönnin piäle ei. Ruoka maistuu syönnin päälle mutta lyönti ei lyönnin päälle.

-Syöndyaigu on rauhuaigu hyviski herrois, elä virka prostois taloinpojis. Ruoka-aika on rauhanaikaa hyvilläkin herroilla, saati sitten talonpojilla.

-Syöndyaigu on rauhuaigu, ni ruočči piädy ei leikkua. Syöntiaika on rauhanaikaa, ei edes ruotsi leikkaa päätä.

-Söi vačan tävven ga rupit oijottih. Söi vatsan täyteen niin että rypytkin oikenivat.

-Talo eläy tavoin mugah,
gostu tulou aijan mugah.
Talo elää tavallaan,
vieras tulee ajallaan.

-Tanhuon sijan muutat a
tabua et muuta. Navetan
paikan voit muuttaa,
mutta tapaa et.

-Tartut ruadoh, ruado iččeh
tartuu. Työ tekijäänsä kiittää.

-Tervehys on kallehemi
kuldua. Terveys on
kultaa kalliimpi.

Tervehys on kulduagi
kallehemi. Terveys on
kultaakin kalliimpi.

-Terväh madalan kylmäy.
Nopeasti matalan kylmää.
(maassa ja rannassa
on kylmempää)

-Terväh viäldi hän-

nän perzieh. Hän
pahastui nopeasti.

-Tietti vai nurmi da vikateh.
Vain kaksi henkeä tiesi.

-Tikus tuli syttyy, kybenis
mua palau. Tikusta tuli
syttyy, kipinästä maa palaa.

-T'irpai vallan ottau. Kär-
sivällinen ottaa vallan.

-Todine on gu pässi lamba-
han selläs. Hän on totinen
kuin pässi lampaan selässä.

-Toine gu kuldua viessuau,
toine gu märgiä kaži
korvendau. Toinen
punnitsee kultaa, toinen
korventaa märkää kissaa.

-Toine vuozu ei ole
toisen vel'li. Vuodet
eivät ole veljeksiä.

-Toivos on hyvä eläi.
Toivossa on hyvä elää.

-Toizel kaiva moine haudu,
kudamas iče voit piästä.
Toiselle kaiva sellaine hauta,
josta voit itse päästä pois.

-Toizen azie ei piädü kivistä.

T

Toisten asiat eivät päähän koske. (muista viisi)

-Tolkkuo työ vuadii, siivuo sigoin ruoga. Tolkkua työ vaatii, siivoa sikojen ruoka.

-Toračul liigu veri vuodau. Tappelevalla veri vuotaa usein.

-Torgoovoin pada bokalleh ei kiehu. Kauppias saa aina jotain pataan.

-Tozi ei tules pala ni veis uppuo. Ei tosi tulesa pala eikä vedessä uppoa.

-Tozi on kallevembi kuldua. Tosi on kultaa kalliimpi.

-Tuhmu emändy iżändäl säkin selgäh sidou, viisas säkin selläs sordau. Tyhmä emäntä sitoo säkin isännän selkään, viisas ottaa säkin selästä alas.

-Tuhmus ei tapa, se vai piinal pidäy. Rumuus ei tapa, se vain piinaa.

Tukat on järiet, vägevy rodieu. Jos hiukset ovat jäykät, tulee hänestä väkevä.

-Tulou talvi tahtomattah, proidiu kezä nägemättäh. Talvi tulee tahtomatta, kesä menee näkemättä.

-Tunduu lindu sulgazista, liegö hyvä ili paha. Linnun tuntee sulista, liekö hyvä vai paha.

-Tunduu tuomi muis puis, vävy muis vierahis. Erottuu tuomi muista puista, vävy muista vieraista.

-Tuores palau gu köyhy eläy. Tuore palaa kuin köyhä elää.

-Tuskahine paskahistu ei kačo. Hukka ei katso lammasta.

-Tusku on tukat vienyh, huoli lapset harvendannuh. Tuska on vienyt hiukset, huoli lapset harventanut.

-Tuulel vastah ei sua puhuo. Tuulta vasten ei voi puhalttaa.

-Tyhjiä vetty hot äijy keitä liendy ei rodie; skuupas ei paku. Pelkkää vettä vaikka kauan keität, ei tule lientä; itara ei anna.

-Tyhjä lato ei kattuo
tarvice. Tyhjä lato ei kattoa
tarvitse. (kaljupäisestä)

-Tynnel gu maguat ga
tuulel souvvat. Kun tynnellä
makaat niin tuulella soudat.

-Tyvin tuonun suuret män-
nyt, ladvoil lakkupiät pedäjät.
Tyvestä suuret männyt,
latvoista lakkapää petäjät.

-Tynnes lahtes kala kudou,
madalas maimane eläy.
Tynnessä lahdessa kala kutee,
matalassa pieni kala elää.

-Tynnes lahtes lahnu
kudou. Tynnessä lahdessa
lahna kutee. (sp.)

-Täi suau čaivoin, a čaivois
nimidä ei rodie. Täille
tulee saivero, mutta sai-
verosta ei tule mitään.

-Tänäpäi akat kävelläh,
huomei tuučču tulou. Tä-
nään naiset ovat liikkeellä,
huomenna on tuisku.

-Tävven kuun aigah: Kuu
pastau heliesti, kuollut kulgou
kebiesti. Täyden kuun
aikaan: Kuu paistaa heleästi,

kuollut kulkee keveästi.

-Ukko da päčči kuolendua
vaste armastuu. Mies ja
uuni tulevat kuolemaa
ennen rakkaiksi.

-Ukko kapal, akku vakal.
Ukko kapalla, akka vakalla.

-Ukkoh kävelöy suu avvoi,
silmät salvas. Hänen mie-
hensä kävelee suu auki, slmät
kiinni. (ei epäile mitään)

-Urual pidäy olla suuri piirua,
maguo oli libo ei. Hullulla
pitää olla suuri piirakka, oli
sitten makua tai ei. (sp.)

-Uvvel kuul leibiä, vahnal
kuul vetty. Uudelle
kuulle leipää, vanhalle
kuulle vettä. (uutta kuuta
tervehdittäessä, sl.)

-Vahnu suolu janouttau.
Vanha suola janottaa.

-Vahnu suvaičendu ei ruostu.
Vanha rakkaus ei ruostu.

-Vahnua čiučoidu ollel et
muanita. Vanhaa varpusta
et houkuttele oljella.

Vai lapset kivyöh kižatanneh,
ga leiby kallistuu. Jos lapset
kisaavat kivillä, tietää se
leivän kallistumista.

-Vai vägi vähenöy, dai taba
kohenou. Ppidot paranee,
kun vieraat vähenee.

-Vakki dorogu on pitky.
Vieras tie on pitkä.

-Valiče puu iččie myö.
Valitse puu itseäsi myöten.

-Valmehel hevol ajajes
jallat muaz ribizöy. Vie-

raalla hevosella ajaessa
jalat raahaavat maata.

-Vanhal da vagahaizel
mielä on yhten vastah.
Vanhalla ja lapsellisella
on yhtä paljon mieltä.

-Vanhemban mieli lapseh,
lapsen kiveh da kandoh.
Vanhemman mieli lapseen,
lapsen kiveen ja kantoon.

-Vanhembien hengästys ei
sudre mene. Vanhempien
rukous ei ole turhaa.

-Vanhetes askel lyhenöy, mat-
ku pitkenöy. Vanhana askel
lyhenee ja matka pitenee.

-Vanhu suvaičendu ei ruostu.
Vanha rakkaus ei ruostu.

-Vara venehty ei kua, tugi
heiniä ei syö. Vara ei kaada
venettä, tuki ei kaada heinää.

-Varain kammellehtin
vähäzel pokoinniekkua.
Pelkäsin vähän kuollutta.

-Varoilgi omat pojijat ollah
parahat. Variksellakin omat
poijat ovat parhaita.

-Varoin suuz ei kesyä, ei talvie. Variksen suussa ei kesää eikä talvea.

-Varua älä, a varavoine vačas pie. Älä pelkää mutta varovaisuutta kannattaa noudattaa.

-Vastan lehti on jäänyh, ga gostua toivottau. Vastanlehtiä on jäänyt, niin vieraita on tiedossa.

-Vastineh ei ole randukivi val'lita. Sulhanen ei ole kuin rantakivi valittavaksi.

-Vellal on puuhizet jallat. Velalla on puiset jalat.

-Vellan ottajes on jumalahine, a vellan maksajes on simanahine. Velkaa tehdessä on uskovainen, mutta velkaa maksaessa jumalaton.

-Vetty myö veile mennen. En mene merta edemmäksi kalaan.

-Veri on vetty sagiemi. Veri on vettä sakeampi. (sukulainen on läheisempi)

-Viatondu ei pie syyttiä.

Viatonta ei saa syyttää.

-Vie kuolduu kieles riput. Vielä kuoltuasikin olet puheissa mukana.

-Vierahal hevol selläs ajuas keskel reduo langiet. Vieraan hevosen selässä ratsastaessasi lankeat keskelle kuraa.

-Vierahal mual eläjes joga viččaine vinguttau, joga varbaine vanguttau. Vieraalla maalla eläessä joka vitsainen vinguttaa, joka varpainen vanguttaa.

-Vierahan lapsen jallat ei sizälih synnytä. Vieraan lapsen jalat eivät mahdu poveen.

-Vierahas rannas ku kala merras. Vieraassa rannassa on kuin kala merrassa.

-Vierahas vallas ku kala merras. Vieraassa vallas olet kuin kala merrassa. (sp.)

-Vierii kivi ei kiičindy kasva. Vierivä kivi ei sammaloidu.

-Viežlevy lapsi yheksän emiä imöy, a kylmy ni yhty. Lempeä lapsi imee yhdeksän

emoa, mutta kylmä ei yhtään.

-Vihko vilaji, vezi čilaji.
Rätti vilisi, vesi solisi.

-Viijel vierahal, a yhtel
omal. Viidelle vieraalle,
mutta yhdelle omalle.

-Viinan juojan seinäl ei
suksie nosteta. Viinan juojan
seinälle ei nosteta suksia.

-Viisas vibuh nouzou,
tuhmu ielleh tupittau.
Viisas menee vipuun, tyhmä
astuu eteenpäin. (Menee
se viisaskin vipuun.)

-Viizi virgua, kuuzi n'älgia.
Viisi virkaa, kuusi nälkää.

-Vilu roih tämä kuu, ylen on
kuudamu kouzur. Kylmä
tulee olemaan tämä kuukausi,
kuu on hyvi kovera.

-Vilus hiiles tuldu et sua.
Kylmästä hiilestä et saa tulta.

-Viruvan kiven alle vezi ei
mene. Liikkumattoman
kiven alle vesi ei mene.

-Voi kuaššua ei pahenna.
Voi ei pahenna puuroa.

-Vora gu tulou ni seinät
jäähäh, tuli gu tulou, kaiken
viey. Kun varas tulee, niin
seinät jäävät, kun tulipalo
tulee, se vie kaiken.

-Vosroi bokalleh, šogoli
šokalleh. Ylpeys käy
lankeemuksen edellä.

-Vuotin vaivani vehnäistä
verosta, kadoi kadalal
kagrani kokoihut. Odotin
vehnäistä ruokaa, katosi
kaurainen leipä.

-Vuottajal on pitky aigu, a
tulijal parahikse aijat menöy.
Odottajan aika on pitkä,
mutta tulijalla sopiva.

-Vuozi mainittuu nagretah,
kaksi armastu kuolluttu
itkietäh. vuosi mainittua
nauretaan, kaksi armasta
kuollutta itketään.

-Vägeh meččäh viet, moizen
i oravan haukkuu. Jos viet
väkisin koiran metsään, sel-
laisen myös oravan haukkuu.

-Vägevy on kondie mečas,
ga yhtelleh tal'al muatah.
Karhu on väkevä metsässä,
mutta kuitenkin sen

taljan päällä maataan.

-Vähä on lapsis ad'vuo, koiris gostua. Vähän on lapsista sukuloimaan, koirista vieraksi.

-Vähä oli mielty syndyös, ne on kadon kazvuas, da viimizel ei jännnyh nimidä. Vähän oli mieltä syntyessä, ne on kadonnut kasvaessa, mutta viimeeksi ei jäänyt mitään.

-Vähä päiväs, äijy n'edälis. Vähän päivässä, paljon viikossa.

-Yhten nagrehen täh ei kuoppua avata. Yhden nauriin takia ei avata kuoppaa. (lapsia pitää syntyä useampia kuin yksi)

Yhtenjytyi tulou äijypäivy bohatal i köyhäl. Saman-

lainen tulee pääsiäinen niin rikkaalla kuin köyhälläkin.

-Yhtel suul itket dai nagrat. Samalla suulla itket ja naurat.

-Yhtel tungivol kahtu kukkuo ei pie. Samalle tunkiolle ei mahdu kahta kukkoa.

-Yhtet hangeh, toizet sāngeh, kolmandet kalan kudu. Yhdet hangelle, toiset sāngelle, kolmannet kalan kudun aikaan. (jänis saa poikaset)

-Yksi on jalgu hauvas, toine hauvan pardahal a vie on žiäli kuolla. Yksi on jalka haudassa, toinen haudan partaalla, mutta vielä on sääli kuolla.

-Yksi tie kaksi aziedu. Yksi tie, kaksi asiaaa.

-Yksi tippahuz anna vai zellakse minul. Anna vain tilkka minulle.

-Ylbien n'älgy n'ylgöy, raba-taudi rangazou. Ylpeän nälkä nylkee, rapatauti rankaisee.

-Ylbien n'älgy n'ylgöy, kevät korien kolou. Ylpeän nälkä nylkee, kevät korean kolottaa.

-Žiivattua ei pie pergua
ni konzu. Kotieläintä ei
pidä lyödä koskaan.

-Äijy olloh mual vägeviä,
uni kaikis vägevin. Paljon
on maan päällä vägeviä,
uni kaikista vägevin.

-Äijy on hyvän mučoin
valiččijua, vähä akkiloiččijua.
Paljon on hyvän vaimon
ottajaa, vähän huolenpitäjää.

-Äijy on vagavua, gu ei ole
vuavittajua, äijy on mieleviä,
gu ei ole mielen oppijua.

Paljon on vakavaa, kun ei ole
vaanijaa, paljon on mieleviä,
kun ei ole mielen taitajaa.

-Äijy tiijät, vähä maltat. Pal-
jon tiedät, vähän osaat. (sp.)

-Älä eči priduanoidu, eči
neidisty uduanoidu. Älä
kaipaa myötäjäisiä, etsi
innokasta (sopivaa) neitoa.

-Älä hyppiä vierahal potakal
selgäh. Älä lähde vieraan
yllytykseen mukaan.

-Älä ičelles hindua pane,
miero hinnan panou. Älä
arvioi omaa hintaasi,
maailma panee sen kyllä.

-Älä ihastu kebjielle elole. Älä
ihastu helpolle elämälle.

-Älä kačo kieleh, kačo
mieleh. Älä katso kie-
leen, katso mieleen.

-Älä kačo läbi ikkunan
perrtih käviäl, kurmiččua
roih rožih. Älä katso
ikkunasta tupaan tulijaa tai
tulee kesakkoja kasvoihin.

-Älä koske käskemättä,
älägä luvatta lekahuta. Älä

koske käskemättä, äläkä
luvatta liikuta. (sp.)

-Älä kylmäl rožal lundu
lykkiä. Älä pane kylmet-
tyneille kasvoille lunta.
(älä pahaa pahenna, sl.)

-Älä liekuta tyhjiä kätkytty,
itkučut lapset roih. Älä
kiikuta tyhjää kätkyttä,
tulee itkuisia lapsia.

-Älä livuta hebostu
myödymägeh. Älä hoputa
hevosta myötämäkeen.

-Älä luule luudu lihakse,
pässinpiädy paistikkahakse.
Älä luule luita lihaksi, pä-
sinpäitä paistikkaiksi. (sp.)

-Älä lähte akkoloin kel
riidelemäh da vazan kel
kilbah juoksemah, mol-
lembil häviet. Älä lähde
riitelemään naisten kanssa
ja juoksemaan kilpaa vasan
kanssa, häviät molemmille.

-Älä lähte hänen regyöh,
kuadau häi sinun. Älä
puutu hänen asioihin.

-Älä lähte reittä meččäh.
Älä puhu perättömiä.

-Älä meččäh kirru, meččy
vastah kajahtah. Älä huuda
metsään, metsä kaikuu
vastaan. (niin metsä vastaa
kuin siihen huudetaan)

-Älä nagra nagristu,
kodi h rötkiä kasvuau. Älä
naura naurista, kotiin
retikkaa kasvaa.

-Älä osta lypsirengii
kuni ei ole lehmä. Älä
osta lypsysankoa kun-
nes ei ole lehmää.

-Älä polle pyörijäl, pyörei
pettäy. Älä polje pyöri-
jälle, pyörijä pettää.

-Älä šital liendy valgua. Älä
kaunistele ikävää asiaa.

-Älä sorra sorrettuu, älä nagra
nagrettuu. Älä sorra sorret-
tua, älä naura naurettua.

-Älä tule vieronke, tule
vieroh. Älä tule uskon
kanssa, tule uskoon.

-Älä vanhua moiti gu et uuttu
tunne. Älä vanhaa moiti,
kun et uutta tunne. (sp.)

-Älä varua hyvän luadijes,

Ä

hyvä kaksin kerroin maksau.
Älä pelkää tehdä hyvää, hyvä
kaksin verroin maksaa.

-Älä varua lastu itkettä,
eiga itket itse. Älä pelkää
itkettä lasta, ettet itkisi itse.

-Älä varua vanhuttu,
varua yksinäs jäändiä. Älä
pelkää vanhuutta, pelkää
yksinäsi jäämistä.

SANASTOA

A

- ahti lekkeri=lievä kirosana
- ajettih boršikkua=-
koottiin veroa
- akkusormi-akkučura=
keskisormi-akkapuoli.
- akkuvallalline=akkavarvas
on isoa varvasta pitempi
(vaimonsa alainen)
- avonane kirjaine=avonainen
kirje (postikortti)
- azutah tervehty=tervehtivät

B

- bajju=kätkyt
- babku=akka, kätilö
- bajjuttua=tuudittaa
- balaguuru=vallaton, kujeilija
- balbassu=poikanulikka
- barankku=vesirinkeli
- barčoiheiny=suolaheinä
- barhattuheiny=peltokaali
- barišn'iekku=kulkukauppias
- barzukku=mäyrä, metsäsika
- betnoi=kalpea, vaalea
- bilboi=hapero
- bilietti=pääsylippu
- biäčoi=pajunkissa
- blahočinnoi=rovasti
- bliissu=sametti
- bliizei=etana
- blikkuheiny=kissankello

- blikkutimo=seppä
- bliädi=huora, portto
- bluakkau paista. pu-
huu vitsikkäästi.
- bluodu=lautanen, vati
- bohaterskoidu roduo=aatelinen
- bohdaunovu=avioton
lapsi, äpäpä
- bokkulaučču=pirtin
seinänvieruspenkki
- bokkuluu=kylkiluu
- bulauhku=hakaneula
- bul'bukku=lumme
- buukkun'iekku=pyykkäri
- böyčoi=pullukka (lapsen
hellittelynimenä)

C

- čarskoi inehmine=ju-
malaapelkääväinen
- čiinumies=virkamies
- čikko=sisko (varsinkin
vanhemmasta sisaresta)
- čirkku=heinäsirkka
- čiučoi=varpunen
- čončoi=kirppu
- čotkat=rukousnauha
- čuajuheiny=kasvi, jonka
lehtiä kuivattiin teeksi
- čubihiri=päästäinen
- čukunpada=rautapata
- čuloi=ulpukka

-čumannoi čuudo=ih-
me ja kumma
-čumiči čummoin=täpötäysi
-čut, čut=juuri ja juuri
-čuurun kylvö=pysäy-
tys-ja laululeikki
-čäkki=varsa, kivitasku

D

-d'iäd'inky=sedän tai
enon vaimo
-dobroi moločču. hyvä-
luonteinen mies.
-druugustua=pitää ystävänä
-duimu=tuuma
-duuhuheiny=minttu

G

-goran hihnu=raukka
-gorotskoid rahvas=-
kaupunkilaiset

H

-hyvästi jägiä= hyvästi

J

-jumalanrokko=isorokko

K

-kalčinraudu=pyssyn
liipaisimen suojusrauta
-kalmah luajindu=vainajan
hautaan varustaminen
-kariela=karjala
-kartohkušipanniek-
ku=perunapiirakka

-kazattu liha=auringossa
kuivattu liha
-kielastuspäivy=aprillipäivä
-kieliniekku=kielentahtaja, tulkki
-kirjah malttamatoi=luku-ja
kirjoitustaidoton
-kirjutettau pualoč-
ku=kynänvarsi
-kočkanvedo=sormi-
koukun veto
-kočkuvuarnu=pui-
nen vaatenaula
-kohtalisto=vastaran-
nan asujaimisto
-kohtikauppu=kauppa, jossa
kumpikaan asianomainen ei
voita eikä häviä, tasapeli
-korbijunkkari=pontikka
-korelskoi kieli=livvin kieli
-kormannoi čuazut=taskukello
-koukkumies=puunkolistaaja
oravia metsästettäessä
-kuivukynzi=saituri, kitupiikki
-kukkaroheiny=niittyvilla
-kukonpiičoi=metsäruusu
-kumakkupaidu=pumpulikan-
kaasta tehty miesten pyhäpaita
-kuzimal'lu=potta
-kymmenikkö=kymmenyksik-
köä tai yhtäläistä osaa sisältä-
västä kokonaisuudesta (kym-
menen oravaa käsittävä nippu;
kymmenen lyhteen kuhilas)
-kymmenn'iekku=eräänlai-
nen alempi järjestysmies
kyläkunnassa

-kyykkä=kyykkäpeli, jossa osanottajat ovat jakautuneet kahteen puolueeseen ja koetavat saada heitetyksi pesästä vastapuolen keilat eli kyykät
-käbälheiny=kissankäpäliä
-kärpäisen pläčky=kärpäslätkä
-käsikiša=piiritanssi, jossa kuljettiin parittain ja lyötiin käsiä yhteen
-käsikivi=käsin pyörítettävät jauhinkivet
-kázipila=puukkosaha

L

-lačkuheiny=nurmikohokki
-lambahan pabero=-lampaan papelo
-lammashheiny=päivänkakkara
-lanttukurniekku=lanttukukko
-lapinkieli=etelämpänä asuvien käyttämä nimitys aunuksen pohjoisosassa ja vienassa puhutuista karjalaismurteista, joiden puhujia kutsuttiin lappalaisiksi
-lappu=silmukka pyssyn perässä ja piipussa kantohihnan kiinnittämistä varten
-laskuongi=pitkäsiima
-latehursti=lattiamatto
-lebävysaigu=lepoaika, ettone
-lehmänkieli=kielo, lehmänkieliheinä
-lehtipöpökky=lehtitai, lehtimato
-leibydivariššu=leikillisesti

yksissä ruuissa olevasta, tavllisesti vaimosta
-leibymöykky=suuri pyöreä limppu
-lendelijäoravu=liito-orava
-lendäikudžoi=lento-muurahainen
-lepakka=lipevä, kehuskelija
-leppyčiučoihut=leppälintu
-lepän kšnā=lepän kääpä
-lesniekku=metsänvartija
-lesniičei=metsänhoitaja
-lesopietta=polkupyörä
-liedžujustuulu=keinutuoli
-liekkari=lääkäri
-lievoi=lepakko
-ligaheiny=pihatähtimö
-ligaluhta=likalätäkkö
-ligaplečku=likatahra
-liha-argi=suurta paastoa edeltävä paastoton aika
-lihakurniekku=lihakukko
-lihaniekku=lihakauppias, teurastaja
-liigu čura=enemmistö
-liipoi=perhonen
-liippu=hiomakivi
-lišnoi pappi=apupappi
-linduaittu=aitta, jossa talvella säilytetään pyydettyjä lintuja
-lindulava=-”-
-lindumuagari=inno-
kas linnustaja
-linnunkiima=soidin
-linnunkynä=linnun sulka
-liygiläine, livvinöi=au-

nuksenkielinen
 -liävymies=karjanhoitaja
 -lokkoi siä=hyvä ilma
 -loukkoleiby=reikäleipä
 -luadie tervehyön=tervehtiä
 -luajittelou sanoï=esit-
 tää itkuvirttä
 -l'uboi=lakka
 -l'ubovuo=mieltyä
 -lugie=laskea
 -luhmie=hautoa mielessään
 -luikka=niini
 -luikku=hanhi, niittyvilla
 -lukkuniekku=lukkoseppä
 -lukšakoivu=hieskoivu
 -lullu=kukkopilli
 -lumičiite=jäätävä tihku
 -lumikabu=lumipallo
 -lumimužikku=lumiukko
 -lumipertti=lumilinna
 -lumiregi=lumiaura
 -lummeh=lumme
 -luonnissah=mielellään
 -luota=lautanen
 -luote=loitsu
 -luppo=naava
 -lutti=hattureuhka
 -lyöndyaigu=sorto aika
 -läbimatku=kauttakulkumatka
 -lähendylounas=hautajaisateria
 -lähtendytila=syntymäpaikka,
 isänkoti, kotitalo
 -lämčä=kärpäslätkä
 -länttäljalgu=lättäjalka
 -läppyjalgu=matala-
 rintainen jalka

-löti=mäti
 -löttö=sammakko
 -lötönheiny=suovehka
 -löydi n'eron=keksi keinon
 -lözö=vesiperäinen paikka

M

-maamies=maalainen
 -madalakkali=matalalla
 -magavosija=vuode
 -magavukset=vuodevaatteet
 -magiene=makeinen
 -maharemeli=mahavyö
 -mahlunenäs rippuu=räkä
 -maidoheiny=erilaisista
 keltakukkaisista kasveista;
 esimerkiksi voikukka, niittylei-
 nikki, kelta-apila, maitikka
 -maidokiisseli=maidosta
 ja perunajauhosta ja
 hapatetusta kaurajauho-
 taikinasta tehty kiisseli
 -maidokuaššu=maitoa ja
 suurimoa tai ohraista
 jauhoa keitetään puuroksi
 -majjonpyhälasku=-
 maitopyhälasku
 -maimu=pikkukala
 -mainiččunimi=liikanimi
 -mainittavu čoma=erit-
 täin kaunis
 -maiteroine=haaparousku
 -majai=majava
 -majoa=paise
 -malina=vadelma
 -manasterskoi=luostariin

- kuuluva, munkki/nunna
 -mannunsuurima=mannaryyni
 -manoaha=munkki
 -marjuhuttu=marjapuuro
 -marjukatti=heinäsirkka
 -markka=merkki, postimerkki
 -mašinavoi=koneöljy
 -mašta=masto
 -matinpanendu=kiroilu
 -matkantagaine=kaukainen
 -mauroi=muurahainen
 tai keltiäinen
 -mauroimätäs=muurahaispesä
 -mavonheiny=ma-
 riankämmeikka
 -mavonkettu=käärmeennahka
 -mavonviha=käärmeenmyrkky
 -meččydorogu=metsätie
 -meččykana=riekko
 -meččykoiru=ajokoira
 -meččymygry=metsämyyrä
 -meččypertti=metsämökki
 -meččypočči=mäyrä
 -meččyporo=villipeura
 -meččypöpäkkö=kaar-
 nakuoriainen
 -meččystorozu=metsänvartija
 -mečon kiimu=metsonsoidin
 -mečänajai=metsästäjä
 -mečänemandy=naispuo-
 linen metsänhaltija
 -mečänhaldie=metsänhaltija
 -mečänizandy=--”--
 -mečänkaččoja=metsänhoitaja
 -mečänkattil=hornan-
 kattila, kirosana
 -mečänkäygy=metsästäjä
 -mečänkäyndy=metsästys
 -mečännenä=metsänhaltijan
 vihoittamisesta johtuva sairaus
 -mečänpeitoksis=metsän-
 haltijan lumouksessa
 -mečästai=metsästäjä
 -medali=mitali
 -meheläine=mehiläinen
 -meijänmoine=mei-
 dänkaltaistemme
 -melliččykivi=myllynkivi
 -melliččyniekku=mylläri
 -meni yöksyksi=eksyi
 -mennytvuodine=-
 viimevuotinen
 -mennä miehəl=men-
 nä naimisiin
 -mennä riähkil=mennä
 synnintunnustukselle
 -mereši=rysä
 -mešapačas=rajapaalu
 -metlu=luuta
 -michetöi inehmine=leski
 -miekkuheiny=keltainen
 kurjenmieikka
 -mielenandai=neu-
 voja, kasvattaja
 -mielenkaldavus=mieliteko,
 oikku, päähänpisto
 -mielenkandu=ym-
 märrys, järki, äly
 -mielenkeräine=järkevä
 -mielenkielevy=lipevä, kielevä
 -mielenkieline=sydämellinen
 -mielenkuvailus=kuvittelu

- mielenliikundu=mielenhäiriö
- mielenmalttai=ymmärtäväinen
- mielenmugahine matku.
mieleinen matka.
- mielenvaldu=vapaus, valta
- mielenvähys=ymmärtämättömyys
- mieles roššebii. hän meni päästään sekaisin.
- mielespidiä=rakastaa, muistaa
- mioletöi julgei=uhkarohkea
- mielevy=viisas
- mielii kiändelöy=on paha olla, kuvottaa
- mielii kiännellä=etoa, oksennuttaa, pyörryttää
- mielitietto=kulta
- mieliz uravui. hän meni järjiltään.
- mielu=liitu
- mierolaine=alkuaan vanhauskoisten käyttämä nimitys viralliseen ortodoksiseen kirkkoon kuuluvista, toisuskoinen, muunuskoinen
- mieronkiskoi=kunnan virkamies
- mieronkävelii=kulkuri
- miitustahto=minkäläinen tahansa
- miliitsii=poliisi
- minja=miniä
- mitahto, hos mi=mikä tahansa
- mitahto=mikä tahansa
- monenjyttyine=monenlainen
- monenkarvaine=monenvärinen
- monimieline inehmine=-juoruileva ihminen
- morkouhku=porkkana
- mouda=muoti, tapa
- muadumyö=maitse
- muaemä=maaemo
- muamašin=juna
- muamoiakku=anoppi
- muamuraine=mesimarja
- muamygry=maamyyrä
- muanihus=petos
- muanivuo=pettyä, tulla petetyksi
- muanituskiša=eräs tanssi
- muankarvaine=tummanharmaa, maanvärinen
- muankulgii=maankiertäjä
- muanmiäriäjä=maamittari
- muanruadai=maanviljelijä
- muapaivu=paju
- muapogreba=maakellari
- muapugri=osittain maan sisään tehty eläintensuoja
- muarat=makuulava
- muatkoi=anoppi (miehen äiti)
- muatušku=---”---
- mučukku=räsynukke
- muhoi=mäkärä
- muiskata=kirjoa, kirjailla
- muistinsuovattu=vainajien muistelulauantai
- mujo=maku
- muokka=kiusa, piina
- murčnärčn=mullinmallin
- murčottua=murjottaa
- mustelus=muisto,

muisteleminen
 -mustilaine, čigan=mustalainen
 -must'oišikko=mustikkapaikka
 -mustukudžoi=keko-
 muurahainen
 -mustukärgi=palokärki
 -mustupertti=savupirtti
 -mustupiäsköi=tervapääsky
 -mustupäččipertti=savupirtti
 -mustuverine=tummaihoine
 -muuroi=suomuurain
 -muzavat tukat=tummat hiukset
 -mužikkuheiny=päivänkakkara
 -myödykavane ristikanzu=-
 suopea, myötämielinen
 -myödytukkah=myötäkarvaan
 -myödyvillah=---”---
 -myödäzin=myötätuuleen
 -mähäkky=kostea
 -mähändy=kalanmäti
 -mäinčurha=mäennyppylä
 -möčöi=mäkärä

N

-n'ababuabo=kätilö
 -n'abaliedžu=napakelkka
 -nagrishaudu=hauduttamalla
 kypsytetty naurisruoka
 -nahkupačoi=uunissa
 paistettu nauris
 -nahkusiibi=lepakko
 -naizien nevvu=naisten
 neuvo (sukupuolielimestä)
 -nalogu=vero
 -nami=suukko (taval-
 lisesti lasten)

-n'edäličotal=viikkokaupalla
 -n'edälipruazniekku=arkipyhä
 -n'edälipäivy=arki, työpäivä
 -neižakku=vanhapiika
 -n'el'Pičorppahine heinyhan-
 go=nelipikkinen heinähanko
 -n'elläpäivy=torstai
 -nemssu=saksalainen
 -neniä n'yyčkyttäy=niis-
 kuttaa nensänsä
 -nenäččy=itsepäinen,
 äksy, pitkävihainen
 -niini=niinipuu, lehmus
 -n'ipiten n'äpitellen=nipinapin
 -niädy=nääätä
 -nočnoi=yövahti
 -noomera=numero
 -noričcuheiny=pietaryrtti
 -n'uavupardu mužikku=-
 harmaapartainen mies
 -nuoranlasku=pikän-
 siiman lasku
 -nuottuija=vetää nuottaa,
 kalastaa nuotalla
 -nurmičču=nurmikko
 -nurmiheiny=niittyheinä
 -nurminukka=niittyvilla
 -nurmiohtoi=ohdake
 -nurmipulpukkaine=rentukka
 -n'uroine=pikkupuro
 -n'yčänenä=nykerönenä
 -näčä=pihatähtimö
 -n'äpilline=hypypsellinen
 -n'äppiä kihlu! =lyö vetoa

O

- očkaku=uunin kylkeen
tehty syvennys, jossa
säilytetään tulitikkuja
- oččajanno=uhkarohkea
- oččina=seutu
- oččuikkun=päätyikkuna
- oččujouhi=otsatukka
- oččukiiru=otsa
- očkat=silmälasit
- očku=silmä
- ohtahaine=ohdake
- oiččepaičče=häthätää, jotenku-
ten, miten sattuu, sattumalta,
silloin tällöin, harvoin
- oijennussana=loitsusana
- oijustua=ennustaa
- ojatinkieli=vepsän murre
- olaluukku=piilukko(pyssyssä)
- olen pahalle=pulassa
tai sairaana
- olgikičikkö=olkitukko
- olgiperinä=olkipatja (tavalli-
sesti monikossa olgiperinät)
- olgiposteli="--"--
- olgokočču=oljista tehty
linnustajan maja
- omahengi=omatunto
- omakundu=heimo, sukukunta
- omamieline=oma-aloitteinen
- omanenäine=itsepäinen
- omaneroine=neuvokas
- omapiähine=itsenäi-
nen, itsepäinen
- ombelusn'ieglu=silmäneula
- on bril'ii=ei ole mitään
- oneh=onneton, surullinen
- ongijuaššiekku=pitkän-
siiman siimalaatikko
- ongikyövy=kalahaavi
- ongimaimu=syöttikala
- ongiriädy=veteen
laskettu pitkäsiima
- ongiruagu=onkivapa
- opassus=opetus
- opastua=opettaa
- opastuja=oppilas
- opastuo=oppia
- opetniekku=kaakko
- opilku=sahajauho
- opindu=koe
- opitella=koettaa, kokeilla
- opoit=huonekalut
- opota=haka, aidattu laidunmaa
- oppie=koettaa, kokeilla,
sovittaa, yrittää
- oppimatoi=lukematon,
oppimaton, tyhmä
- opualu=suru, mielipaha
- ora=pora, naskali
- oravan riiviškö=nyljetty orava
- oravugriba=punik-
ki-tai lehmäntatti
- orhoi=mesimarja
- oriehu=pähkinä
- oružan zaboiniekku=aseen
puhdistuspuikko
- ospičču=isorokko
- ostroga=linnoitus
- otpusku=loma
- otrokka=mukula, kakara
- otrosku=vesa

-ottua ongeh=ottaa varteen
 -ottua pahase=loukkaantua
 -oulu=punaisenkirjava
 pumpulikangas
 -ounas=viisas, ovela
 -ounastella=aavistella
 -ovensuucuppu=uunia vasta-
 päätä oleva ovensuunurkka
 -ovikorva=ovenpieli
 -ovilaučču=oviseinään
 kiinnitetty penkki
 -ozattomus=epäonni,
 onnettomuus
 -ozavussanat=loitsu, jonka
 avulla parannetaan kotieläimiä
 -ozra=ohra
 -ozrajauho=ohrajauho
 -ozralindu=keltasirkku
 -ozransuurimupiirua=ohra-
 ryynitäytteinen piirakka
 -ozrapuurnu=ohralaari
 -ozrasuurimu=ohraryyni
 -ozutussormi=etusormi

P

-padaheiny=kelta-apila
 -padvikoivu=visakoivu
 -paganahine ruado=törkeä teko
 -paganheiny=kihokki
 -paglu=pahvi, tilkkeenä
 käytetty tappura
 -pahalazen liičču=-
 senkin kuvatus
 -pahalisto=köyhälistö
 -pahamarju=sianpuolukka
 -pahapäine=huono-oppinen

-pahasilmäne=heikko näköinen
 -pahasluavaine=huo-
 nomaineinen
 -pahavoibaine=huonovointinen
 -paheksie=halveksia
 -pajjanhiemua=paidan hiha
 -pajjankaglus=paidan kaulus
 -pajjankirju=kirjonta paidassa
 -paivuvičču=pajunvitsa
 -pajukomššu=pajukoppa
 -pajul lambahat=pajunkissat
 -pakiččie=kerjäläinen
 -pakkaisčirkkoi=punatulkku
 -pakkasvidi=vitolumi
 -palačču smut'iu=pa-
 holainen viettele
 -palatku=telttä
 -palčukku=pahkura, kyhmy
 -pal'ľahan taivahan al=taivasalla
 -pal'ľuhizin=alasti
 -paloheiny=kaskiheinä
 -paltari=siankärsämö
 -paltassu=ruijanpallas
 -palttied pelлот=viettävät pelлот
 -palvata=ahavoida lihaa
 -papinkirju=papintodistus
 -papinviero=ortodoksinen
 uskonto (erotukseksi
 vanhauskoisuudesta)
 -paraličču=halvaus
 -parandus liivih=viritys laukesi
 -parduveičči=parranajoveitsi
 -parzičuhmuri=suuri nuija
 -paukkuheiny=nurmikohokki
 -pečču=rieskaleipä
 -pedranjägäl=poronjäkäjä

- pedžadnoisyli=virallinen
syli pituusmittana
- pedäjajauho=pettujauho
(paahdettiin kiukaalla ja
survottiin jauhoksi)
- pedäjän mahlu=pihka
- pehkivö=lahopuu
- peittokiža=piiloleikki
- peldokana=peltopyy
- peldo-ohtoi=pelto-ohdake
- pellompeikko=peltokorte
- perehen poigoveh=per-
heen kaikki lapset
- perpetti=tärpätti
- perämeččy=takametsä
- pezendähizet=kuukautiset
- pielushalgo=hakkuupölkky
- piilokkali=salaa
- piilopertti=piilopirtti
- piiruavärttin=piirasqualikka
- pilčistiä=tirkistää,
sivistää silmiä
- piloniekkku=vanki
- pilveksine päivy=pilvinen päivä
- piššaliseppy=asesepä
- pistolkkku=pistooli
- pitkinsildu=pitkospuut
- pitkuličču=pitkulainen, soikea
- piuručču=haapana
- piäčköi=haarapääsky
- piäčköinkukka=orvokki
- piädevys=tilaisuus
- piälissoba=päällysvaate.
- piälolemiset=kuukautiset
- piäniekkku=tappelupukari
- piäntaudi=päänsärky
- piäpagin=sopimus, ehto
- piäpielus=päänalunen
- piäraha=sulhasen mor-
siamesta tämän omaisille
maksama korvaus
- piäsotku=hiusharja
- plačkuheiny=nurmihokki
- plečku=pilkku
- plennoi=sotavanki
- plešüivoi mužikku=-
kaljupää mies
- pličkuheiny=kissankello
- pličkukukku=nurmikihokki
- pličkun'äppi=saituri
- plieššikokku=penis
- plokkiemies=kirvesmies
- plotniekku=kirvesmies
- plottu=lautta
- plädžänenä=litteänenäinen
- počinheiny=pihatatar
- počinmust'oi=variksenmarja
- podraššiekkku=urakkatyömies
- podvoššiekkku=rahti-
mies, kyytimies
- pohastvu=rikkaus, omaisuus
- pohjuröpöi=pohjasakka
- poijindam=poikapuoli
- poliitsie=poliisi
- polkkoun'iekkku=eversti
- polnoi ristikanzu=-
kookas ihminen
- polvipuksut, polvišta-
nit=polvi housut
- polvisilmy=polviluu
- postnoi syömine=paastoruoka
- postojalčču=vuokralainen

-pošvušniekku=kynttilänjalka
 -potakkulittu=perunapiirakka
 -potsolnušniekku=au-
 ringonkukka
 -pottašku=henkseli
 -pozolčiekku=kultaseppä
 -pračkuheiny=nurmikohokki
 -prihočkoi=seurakun-
 ta-, kirkollinen
 -prikaššiekku=uittopäällikkö
 -priškahtus=roiskahdus
 -proni=korppi
 -prostoi viinu=paloviina
 -puautua sustu=tervata suksia
 -puametti=muistelukirja,
 vainajien muistelupäivä
 -puaras olla=hakkailla, flirttailla
 -purguau lujah=tuiskuaa
 -puroheiny=suovilla
 -puu pyrgii= puu on kaatu-
 massa tiettyyn suuntaan.
 -puun tiätämine=-
 merkitseminen
 -puuten'n'u=erämaaluostari
 -pystypäčči=pystyuuni
 -pyynmarju=oravanmarja
 -päčlnuadii=muurari
 -päivyvero=päivällinen
 -päivöy pastau=aurinko paistaa
 -päppärälehti=piharatamo
 -päpäččy="--"--
 -pärepihti, čikku=pä-
 reen kiinnitin
 -pärpö=kakkara
 -pöčkymärgy=läpimärkä

R

-račaspletti=ratsupiiska
 -račeikko=ryteikkö
 -rajapačas=rajapyykki
 -rakkoheiny=nurmikihokki
 -randulindu=rantasipi
 -rannankeriändy=uitossa
 rantaan ajautuneiden tukkien
 ohjaaminen väylään
 -rastavanjumaldoman-
 päivy=tapaninpäivä
 -rasvu tačmu=rasvatahra
 -raudaine levo=peltikatto
 -raudiene jää=teräsää
 -raudivo=seppä
 -raudukoivu=rauduskoivu
 -raudukorteh=kangaskorte
 -raudulehti=piharatamo
 -rauvikko=raudikko,
 tummanruskea hevonen
 -reboinmarju=pihlajanmarja
 -reboinrauvat=ketunraudat
 -reigyleiby, loukkolei-
 by=reikäleipä
 -reten koivu=rauduskoivu
 -revolučie=vallankumous
 -ribuniekku=lumppuri
 -riehtilriesku=pannukakku
 -rihlapyssy=rihloitettu luodikko
 -rihvi=rihla
 -riinošnoi tavar=torilla
 myytävä tavara
 -riippakivi=ankkurikivi
 -riiškä=leppärousku
 -rippuilukku=riippulukko
 -ripsiladvu=tuuheaoksainen puu

-ristiemä=kummitäti
 -ristiezet=ristiäiset
 -ristijago=isojako
 -ristikondru=karjalainen
 kansantanssi
 -ristindy=ristiäiset
 -ristinlapsi=kummilapsi
 -ristinsobaine=kastemekko
 -ristipappa=-"?"--
 -ristizä=mieskummi
 -ristusolmu=umpisolmu
 -rizinky=pyyhekumi
 -riäčky=närhi
 -riähkih kavottai=viettelijä
 -riähkävyö=langeta syntiin.
 -riäpöinhändy=muikunmäti
 -robotniekku=työläinen
 -rohtuheiny=lääkekasvi
 -romanankukku=päivänkakkara
 -romašku=valkoapila
 -romu=rommi
 -rovakko tuuli=navakka tuuli
 -ruadelehtua=vähäisestä
 työn tekemisestä
 -ruakačču=selkäsauna
 -ruispačoi=ruisrääkkä
 -rulaniekku=perämies
 -rusakka=rusakko
 -ruskienverine=punakka
 -ruskoi viero=orto-
 doksinen usko
 -ruzappu=punakka
 -ryzäkkö kodi=laho talo
 -rābčikku=pyy

S

-šabeli=miekkä, sapeli
 -šakša=kalamitta
 -saldatskoi kazarmo=so-
 tilaskasarmi
 -šalguniekku=laukku-
 kauppias, kerjäläinen
 -salmes=salmi, salmeke
 -sanalleh olla=pitää sanansa
 -sangine=voikukka
 -sargukauhtan=sarkatakki
 -savakku=keppi, sauva
 -savupertti=savupirtti
 -siibioravu=liito-orava
 -simčukka=helmisimpukka
 -sinikukka=ruiskaunokki
 -šipan'n'iekku=ohra, -pe-
 runa, -talkkunatäytteinen
 karjalanpiirakka
 -sisärindy=sisarpuoli
 -šizelikormani=povitasku
 -školas olendahine bradan=-
 kouluaikainen ystävä
 -slona=elefantti, norsu
 -šluboi=kypsä suu-
 muurain, lakka
 -sluugu=palvelijatar
 -šlöttä=räntäsade
 -sobien stiraidavu soik-
 ko=pyykkisoikko
 -soboroija=siunata vainaja
 -šohku=koukkupäinen
 keppi, seiväs
 -šonka=lohi
 -soppičuppu=uuninpuo-
 leinen peränurkka

-soročinat=vainajan
 muistelupäivä 40 päivää
 kuoleman jälkeen
 -šotku=harja, suka
 -spassaija=kiittää
 -starčču=vanhauskoinen
 -starinnoi=ammoinen, muinai-
 nen, ikivanha, vanhanaikainen
 -starššina=kunnanvanhin
 -stoklu=ikkunalasi
 -strašnoi n'edäl'i=piinaviikko
 -stuarostu=kylänvanhin
 -sudju=tuomari, lautamies
 -šulin kăzin=ilman asetta
 -šulkcupaikka=silkkihuivi
 -suloi=mämmi
 -suokanabro=suopursu
 -šuorevuksis olla=olla
 hienosti pukeutuneena
 -suuret pezokset=suursiivous
 -suuričuppu=ikoninurkka
 -šuurin=lanko, vaimon veli
 -suusmiettu=ampu-
 ma-aseen jyvä
 -svajakakset=langokset
 -sviičoi=ristin ylentä-
 misen juhla 14.9
 -svuattu=sukulainen
 -svätsät=kirkkokalenteri
 -syväinpäivy=keskipäivä

T

-tagačura=takaosa, -puoli
 -tagavozen hieru=syrjäkylä
 -tainoi miilostin=salainen almu
 -takku vičču=taakan kantovitsa
 -taloitoi taival=asumaton taival

-tambuurahazin
 pežo=ampiaispesä
 -tamožennoi postu=tullivartio
 -tamošennoi postu=tulliasema
 -tamošenstva= --"--
 -tervehexke mengiä=näkemiin
 -tervuheiny=matara
 -trahtieri=ravintola
 -trepačka=ripaska
 -tröppeli=tippuri
 -tubraku inehmine=ä-
 käinen ihminen
 -tuflı=tohveli
 -tuhkurubi=tuhkarokko
 -tukanvedäi=kovakuoriainen
 -tule terveh=tervetuloa
 -tule tännebä. tule
 tännebmäs.
 -tule tännepäi. tule tännepäin.
 -tulireboi=mustankiiltävä kettu
 -tulou pahal nenäh=haisee
 -tumehtunuot heinät=um-
 mehtuneet heinät
 -tunnus=tuotemerkki
 -tuukkaja=huuhkaja
 -tuulennäyttäi flagu=tuuliviiri
 -tuulimelličcy=tuulimylly
 -tytti=räsynukke
 -tähkyheiny=timotei,
 nurmitähkiö
 -täisuga=täikampa
 -töppyheiny=suovilla

U

-uborakas taloi=rikas talo
 -ukkorukku=poikaparka

-uksen ručku=ovenkahva
-ulgočura=ulkopuoli
-uspenja=jumalan synnyttäjän
neitsyt marian kuolemaan
nukkumisen muistopäivä
15.8, emänpäivä
-uštin=uistin
-utšasku=poliisiasema

V

-vaihtuskauppu=vaihtokauppa
-vajaikazvune mies. kes-
kikasvuinen mies.
-vajatuslaudu=räystäskouru
-valkan alane valdu=-
miehelässä olo
-vanhupiigu=vanhapii-
ka, taivaanvuohi
-varassoda=vainosota, 1500-lu-
vulla vienankarjalaisten ja
pohjois-suomen asukkaiden
väliset rajakahakat
-varččoi=suolaheinä
-varoipöll'ätys=variksenpelätin
-vaskičču=vaskikäärme,
rantakäärme
-verha=uhrilahja, taika
-verkkokauhu=haavi
-verska=venäjän tuuma 4,4 cm
-veziheiny=pihatähtimö
-vezikorendo=vedenkan-
totanko, sudenkorento
-vezimelliččy=vesimylly
-vezinäine=märkärakkula
-vezipöpäkkö=vesihyönteinen
-viessal ottua=mitata

painon mukaan
-vihan pidäi=pitkävihainen
-viipata käil=viitata kintaalla
-virboi=palmusunnuntai
-virboilmmas=pajunkissa
-virnottua=virnistää
-virtty azuu=virttä laulaa
(sepittää, kirjoittaa)
-virumaheiny=vanamo
-vosnesenja=helatorstai
-vuasillu=uudenvuodenpäivä
-vurokkali=vuorotellen
-väistärikko=västäräkki
-väittiä omalles sa-
nal=inttää, väittää

Y

-yhty ruttuo=yhtäkkiä
-yhtä lyytä=siitä asti,
yhteenmenoon
-yöliivoi=lepakko
-yönistuozet=ruumiinvalvoijaiset

Z

-zavoskoloin kazarmo=teh-
taantyöläisten kasarmi
-zontiekku=sateenvarjo

Ä

-äjänpäivän jäiččy=pää-
siäismuna

KKK
3-2